Azg Ազգ

16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2010 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 232(4612)

ISSN: 1829-1651

Թանկացավ նաեւ ձուն

Թռչնաարտադրողների Նոր տարվա նախօրեի «նվերը» սպառողներին

ԱԲԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հայաստանի թռչնաբուծական ֆաբրիկաների կողմից Նոր տարվա կամ Զատկի տոների նախօրյակին բնակչությանը տիաճ անակնկալներ մատուցելը արդեն տարիների պատմություն ունի եւ վերածվել է ավանդույթի: Այս դեկտեմբերը նույնպես բացառություն չդարձավ: Ինչպես եղել է բազմիցս, այս անգամ եւս, մեկ օրվա ընթացքում, դեկտեմբերի 15-ին ձվի գինը 50-55 դրամից բարձրացավ 60-65 դրամի:

Ընդամենը 2 ամիս առաջ նույն կերպ վարվեցին պանիր արտադրողները, իրենց արտադրանքի գները միանգամից բարձրացնելով 30-60 տոկոսով: Տնտեսական մրցակցության պատճառությամբ հանձնաժողովը այդ կապակցությամբ մեր հրապարակմանը որպես հերքում գրված պատասխանում նախ բացառեց որեւէ հակամրցակցային պայմանավորվածության առկայությունն այստեղ, ապա այնուամենայնիվ, որոշեց լրացուցիչ ուսումնասիրություն անցկացնել, եւ պարզեց, որ գների չհիմնավորված բարձրացում եղել է եւ տեղի է ունեցել շուկայում առավել մեծ մասնաբաժին ունեցող ընկերության կողմից: Սակայն որեւէ կերպ պատժել մրցակցություն խաթարող ընկերությանը (տվյալ դեպքում՝ «Աշտարակ-կաթին») այդպես էլ չկարողացավ:

Տես էջ 2

100 մլն եվրո աջակցություն Հայաստանին եւ 35 եվրո արժեցող անցագիր

Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության բանակցային գործընթացը մնալու է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ձեւաչափով: Երեկ Հայաստան-Եվրոպական միություն ասոցացման համաձայնագրի բանակցություններին հաջորդած մամլո ասուլիսում հայտարարել է Հայաստանի փոխարտգործնախարար **Կարինե Ղազինյանը**:

Հայաստան-Եվրոպական միություն ասոցացման համաձայնագրի բանակցություններին եվրոպական կողմի գլխավոր բանակցող **Գունար Վիգանդը** եւս ընդգծել է, որ իրենք ամենայն ուշադրությամբ են հետեւում ղարաբաղյան խնդրի կարգավորմանը: Վիգանդը ընդգծել է, որ ԵՄ խնդիրը հակամարտության կողմերի համար հաղորդակցության ստեղծումն է եւ նպաստումը հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը:

Հայաստան-Եվրոպական միություն երեւանյան երեկվա բանակցություններում կողմերը համաձայնության են հասել ապագա ասոցացման համաձայնագրի 8 գլուխների շուրջը: «Ի դեմս Հայաստանի՝ մենք ունենք արդյունավետ գործընկեր», ասել է Վիգանդը: Նա հույս է հայտնել, որ հաջորդ տարի կողմերը կհասնեն բանակցությունների այն մակարդակին, որի ժամանակ կքննարկվեն Հայաստանի եւ ԵՄ-ի միջեւ ազատ տնտեսական գոտու ստեղծման համաձայնագրին վերաբերող հարցեր:

Տես էջ 2

Կարեն Կարապետյանը՝ խաղաղության հավանական թեկնածու

Դեկտեմբերի 17-ին Երեւանի ավագանու նիստը ընտրելու է նոր խաղաղապահին: Հիշեցնենք, որ Երեւանի խաղաղապահ Գագիկ Բեգլարյանը սփոփվել էր հրաժարականի դիմում ներկայացնել՝ նախագահի աշխատակազմի արտաքին գործերի գծով աշխատակից Արամ Կանդայանին ծեծելու համար:

Երեկ ՀՀԿ-ն գործադիր նիստ էր հրավիրել, որին մասնակցում էր նաեւ ՀՀ նախագահ, ՀՀԿ կուսակցության նախագահ Սերժ Սարգսյանը: Ըստ շրջանառվող լուրերի, ի թիվս բազմաթիվ այլ հարցերի, նիստում պետք է որոշվեր նաեւ խաղաղապահի թեկնածուի հարցը: Սակայն գործադիր նիստում որոշվել է խաղաղապահի անունը որոշել այսօր կայանալիք նիստում:

Թեպետ Երեւանի խաղաղապահի «աթոռին» հավակնում է նաեւ փոխխաղաղապահ, ներկայիս խաղաղապահի պաշտոնակատար Տարոն Մարգարյանը, սակայն, ըստ շրջանառվող լուրերի, իշխող կուսակցությունը կառաջադրի «ՀայՌուսգազարդ» ընկերության ղեկավար Կարեն Կարապետյանի թեկնածությունը:

Հ. Հ.

Անգլիական խաղաթը ճանաչեց Ցեղասպանությունը

Նույն օրը (դեկտեմբերի 14-ին), երբ Երեւանում մեկնարկեց «Ցեղասպանության հանցագործությունը. կանխարգելում, դատապարտում եւ հետեւանքների վերացում» միջազգային գիտաժողովը, Լոնդոնին մերձակա խաղաթներից Իլինգի խաղաթեատրանը ճանաչեց Հայոց ցեղասպանությունը: Ինչպես տեղեկացնում է ՀՅԴ Հայ դատի գրասենյակը, հայաբաս խաղում բանաձեւը քվեարկության են դրել խաղաթեատրանում մեծամասնություն կազմող աշխատավորական կուսակցության անդամները: Ի դեպ, կուսակցության անդամներից մեկը հայ է՝ **Արա Իսկանդարյանը**, որը կարեւոր դերակատարություն է ունեցել բանաձեւը քվեարկության դնելու եւ հաստատելու հարցում: Հայ դատի գրասենյակից տեղեկանում ենք նաեւ, որ. «Ցեղասպանությունը դատապարտող բանաձեւի ընդունմամբ հնարավոր եղավ նաեւ Իլինգ խաղաթի հրապարակում տնկել Հայաստանից բերված ծիրանենին, որի տակ կգետեղվի բանաձեւի օրինակը»: 2009-ի ապրիլին Իլինգի խաղաթեատրանը արգելել էր Հայոց ցեղասպանությունը հիշատակող որեւէ արարողություն խաղալում:

Հ. Ա.

ԿՈՉ ԶԳՈՆՈՒԹՅԱՆ

Ռուսաստանի հայերի միության հայտարարությունը

Մանեժնայա հրապարակում տեղի ունեցած իրադարձությունների կապակցությամբ

Դեկտեմբերի 11-ին Մոսկվայի Մանեժնայա հրապարակում ազգայնամոլ ծայրահեղականների կազմակերպած միջադեպերի առնչությամբ Ռուսաստանի հայերի միությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որտեղ ասված է. «Ռուսաստանի հայերի միությունը հայտնում է իր լուրջ անհանգստությունը՝ կապված «ֆուտբոլային երկրպագուների» իրականացրած անհավասարակշիռ ցույցերի հետ, որոնք ընթացել են ազգային-ծայրահեղական լոզունգներով եւ կարգապահների հետ բախումներով: Մենք խորապես ցավում ենք, որ զանգվածային անկարգությունների հետեւանքով հոսպիտալացվել են ավելի քան 30 մարդ, կան նաեւ սպանվածներ: Մենք հայտնում ենք մեր անկեղծ ցավակցությունը տուժողներին ու նրանց հարազատներին: Այսպիսի հանցավոր գործողությունները, ազգային ծայրահեղական դրսեւորումները մեր բազմազգ երկրում, որի սահմանադրության համաձայն՝ «Պետությունը երաշխավորում է մարդու իրավունքների ու ազատությունների հարգումը՝ անկախ նրա ռասայից եւ ազգությունից», անթույլատրելի են եւ ծայրահեղ վտանգավոր: Մենք համոզված ենք, որ ազգայնական շարժումների նման գործելակերպը անհրաժեշտ է կոչս ֆնանդատության արժանացնել, քանի որ այն ուղղված է խարխլելու մեր պետության հիմքերը: Մենք կոչ ենք անում մեր հայրենակիցներին՝ չենթարկվել սադրանքների, ցուցաբերել զգոնություն եւ ձեռնպահ մնալ անհավասարակշիռ միջոցառումներին մասնակցելուց: Ռուսաստանի հայերի միությունը հետայսու էլ շարունակելու է ջանքեր գործադրել՝ ամրապնդելու մեր երկրում ապրող երիտասարդների միությունը: Մենք շարունակական ենք լինելու նաեւ Ռուսաստանում ապրող տարբեր ժողովուրդների համագործակցության ընկերական ու բարեկամական մթնոլորտի ապահովմանն ուղղված մեր ջանքերում՝ ի նպաստ բազմազգ Ռուսաստանի հետագա վերելքի ու բարգավաճման»:

Հ. Ա.

Ադրբեջան-Թուրքիա՝ անցագիր չի՞ք

2011թ. հունվարին սպասվում է Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Էրդողանի այցելությունը Ադրբեջան, որի ընթացքում նախատեսվում է ստորագրել Ադրբեջան-Թուրքիա անցագրային ռեժիմի վերացման համաձայնագիր: Թուրքական աղբյուրները նշում են, թե Էրդողանի այցելության ընթացքում տեղի կունենա նաեւ Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի ռազմավարական համագործակցության խորհրդի առաջին նիստը:

Ներկայացուցչական թուրքական պատվիրակության այցելությունը Բաքու կարող է նշանավորվել ավելի քան 20 միջպետական համաձայնագրերով:

Հիշեցնենք, որ դեռեւս ամիսներ առաջ Թուրքիան հայտարարեց անցագրային ռեժիմի վերացման իր պատրաստակամության մասին, մինչդեռ Ադրբեջանը նշում էր, թե նման հարցի քննարկումը նպատակահարմար չի համարում: Այն ժամանակ այս առնչությամբ հնչած մեկնաբանությունները առավելապես վերաբերում էին Թուրքիայի հետ հարաբերություններում «ոչ բարյացակամ» իրավիճակին:

Թերեւս ինչ-որ բան կրկին փոխվել է ադրբեջանա-թուրքական հարաբերություններում, քանի որ բարձրաձայնել են անցագրային ռեժիմի վերացման համաձայնագրի ստորագրման հավանականության մասին: Ամեն դեպքում, ամեն ինչ չէ, որ հարթվել է այս երկու երկրների միջեւ, քանի որ ադրբեջանական արտգործնախարարությունը այս տեղեկատվության առնչությամբ հայտարարել է, թե նման բան կարող է լինել, սակայն դրա ժամկետները հստակեցված չեն:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Եթե ԱՊՊԱ, ապա ԻՆԳՈ

ԱՊՊԱ պայմանագրեր ձեռք բերելու ժամկետի ավարտին մնացել է 15 օր:

«ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ»
ապահովագրական ընկերությունը կատարում է պայմանագրերի ձեւակերպում:

- ՀՀ, ք. Երեւան, Տպագրիչների 8
- ՀՀ, ք. Երեւան, Դեմիրճյան 38
- ՀՀ, ք. Երեւան, Վ. Սարգսյան 20 հասցեներով:
- www. ingoarmenia.am կայքում
- 010-59-21-21 թեժ գծով:
- Telcell տերմինալների միջոցով

Ինչպես նաեւ գործում է ԱՆՎՃԱՐ առաքում:

«ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ»
Մենք վճարում ենք: Մի՛ շտ*

** համաձայն ապահովագրության պայմանագրի եւ պայմանների:*

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Մոսկվայում լարվածությունը պահպանվում է

ՌԴ շրջանները կրճատել են աշխատանքային միգրանտների քվոտաները

Մոսկվայի Մանեժնայա հրապարակում անկարգություններ իրագործած ամբոխը խոսացել էր, որ դեկտեմբերի 15-ին «Մոսկվայի այլ վայրերում» նույնպես շարունակելու են «մաքրել միգրանտներից Ռուսաստանն ու Մոսկվան»: Կովկասյան որոշ ծայրահեղականներ իրենց հերթին նշել էին, որ նույն օրը ՌԴ մայրաքաղաքում կանցկացվեն կովկասցիների բողոքի ակցիաներ, որ «այդ նպատակով Հյուսիսային Կովկասից ժամանում են մի քանի տասնյակ հազար երիտասարդներ»: Այս նկատառումներով երեկ ռուսական խոշոր քաղաքներում, առավելապես Մոսկվայում, ոստիկանությունը աշխատում էր խստացված ռեժիմով. դաշնային ու քաղաքային ուժային կառույցները պարբերաբար հաղորդում էին. «Բնակիչները անհանգստանալու կարիք չունեն. ամեն ինչ վերահսկողության տակ է»: Որպես ազգայնամոլ ծայրահեղականների հավանական հավաքատեղի նշվում էր Մոսկվայի Կիևյան կայարանի մերձակայքը, որտեղ տեղակայված է հսկա «Եվրոպական» առեւտրի կենտրոնը: Ոստիկանությունը հատկապես այդ շրջանն առել էր խիստ վերահսկողության տակ, եւ ինչպես պարզվեց, բավական արդարացված: Ինչպես տեղեկացնում է BBC-ի ռուսական ծառայությունը. երեկ երեկոյան ոստիկանները ձերբակալել են ավելի քան 1000 հոգու. «Նրանցից շատերի մոտ եղել են սառը զենքեր, պայթուցիկ իրեր եւ այլն», ասել է Մոսկվայի ոստիկանության պետ Վիկտոր Բիրյուկովը, հավելելով, որ «զրահավոր ու զինված ոստիկանները, այդ թվում՝ ՕՄՕՆ-ը, քաղաքացիների անվտանգությունից ելնելով, ստուգում են նրանց փաստաթղթերը»: «Եվրոպական» առեւտրի տան մերձակայքում կայանված են մի քանի ավտոբուսներ՝ ՕՄՕՆ-ի զինվորներով: Ընդ որում, ինչպես հաղորդում է «ՌԻԱ Նովոստին», ոստիկանները հրահանգել են հավաքվող երիտասարդներին՝ գրվել, սակայն վերջիններս չեն ենթարկվել կարգապահների հրահանգին, ինչը եւ պատճառ է դարձել նրանց ձերբակալելու համար:

Հիշեցնենք, որ Մոսկվայի կովկասյան համայնքների ներկայացուցիչները, այդ թվում՝ Ռուսաստանի հայերի միությունը, կոչ են անում իրենց հայրենակիցներին՝ չենթարկվել որեւէ սադրանքի:

«Միգրանտների պահանջարկը ընկնում է»

Դեկտեմբերի 15-ին, երբ մայրաքաղաք Մոսկվան ոստիկանական շրջափակման մեջ էր, նախագահ Մեդվեդեւը Նիժնի Նովգորոդ քաղաքում հանդիպեց երկրի արհմիությունների ղեկավարների հետ: Հանդիպման ընթացքում ՌԴ նախագահն անդրադարձել է միգրանտների հետ կապված հարցերին: Մեդվեդեւի խոսքերը մեջբերում է «ՌԻԱ Նովոստի»-ին. «Անկեղծ լինենք, աշխատանքային միգրանտները մեզ անհրաժեշտ են, որոշ ոլորտներում նույնիսկ մենք առանց նրանց օգնության չենք կարող: Միեւնույն ժամանակ տարածքային ղեկավար մարմինների հետ մենք պետք է համաձայնության գանք, որպեսզի միգրանտներին աշխատանքով ապահովեն ոչ ի վնաս մեր քաղաքացիների»: ՌԴ նախագահը եզրակացրել է, որ այդ պարագայում ռուսաստանցիների տարեկան եկամուտը կավելանա 5 տոկոսով, իսկ երկրում գործազուրկների թիվը կնվազի 2 մլն-ով: Միանգամից նշենք, որ ՌԴ նահանգապետները «անմիջապես» արձագանքել են նախագահին՝ եկող տարվա համար նրանք պահանջել են ավելի քիչ աշխատանքային միգրանտներ, քան այս տարի:

Միգրանտների վերաբերյալ հետաքրքրական մեկնաբանությամբ է հանդես եկել Ռուսաստանի Տնտեսագիտության բարձրագույն դպրոցի Ժողովրդագրական ինստիտուտի տնօրեն Անատոլի Վիշեւսկին. «Միգրանտները, մանավանդ նրանք, ովքեր հետագայում դառնում են մեր աշխատունակ քաղաքացիներ, խիստ անհրաժեշտ են Ռուսաստանին թեկուզ ազգաբնակչության բնական աճ ապահովելու առումով»:

ՀՈՎԻԿ ԱՓՅԱՆ

«Քրիստոնեական սպանություն՝ հանուն պատվի»

Այսպիսի վերնագրով հրապարակում է տպագրել գերմանական «Զյուդդոյչե ցայթունգը» դեկտեմբերի 15-ի համարում:

Խոսքը Սամբուլում անցյալ շաբաթ տեղի ունեցած մի դեպքի մասին է, որ ցնցել է շատերին՝ մի հայ տղա սպանել է քրոջն ու նրա մահմեդական ամուսնուն:

Սոնեյը 26 տարեկան էր՝ ընտանիքի 5 զավակներից ամենակրտսերը: Զեֆերիան նրան տեսել էր Սամբուլի դեղատներից մեկում, ուր աղջիկն աշխատում էր: Առաջին հայացքից իրար դուր եկան: 29-ամյա ոսկերիչ Զեֆերիան հարավանատոլիական Բաթմանից էր: Ուզեցին ամուսնանալ: Խնդիրը մեկի քրիստոնյա, մյուսի մահմեդական լինելն էր: Սոնեյի ընտանիքն իրար անցավ, եղբայրն ասաց՝ մեզ մոտ ընդունված է՝ ամուսնությունը միայն եկեղեցում է լինում: Զեֆերիայի ընտանիքը դեմ չէր: Տղայի հոր ասելով՝ նրանք իրար խենթի պես էին սիրում: Երկու շաբաթ առաջ տեղի է ունեցել քաղաքացիական ամուսնությունը: Հարսը ոտից գլուխ սեւ էր հագել: Նրա ընտանիքը Մարդինից է, 20 տարի առաջ են Սամբուլ եկել, հայրը հայ է, մայրն՝ ասորի: Աղջկա ընտանիքը փեսայից պահանջել է քրիստոնյա դառնալ, բայց սիրահարները համաձայնել էին, որ ամեն մեկն իր հավատքին կմնա: Անցյալ շաբաթ Սոնեյի եղբայրը՝ Գյորալ Էողմենը, որի զբաղմունքն աղավնիներ բուծելն էր, հանդիպում է քրոջն ու փեսային, վեճի բռնվում: «Մենք էլ պատիվ ունենք: Ըստ այդմ՝ ամուսնությունը եկեղեցում է լինում», եղբոր՝ մամուլում տպագրված հայտարարությունն է ներկայացնում «Զյուդդոյչե ցայթունգը»: Փեսայի մերժումը սանալուց հետո Գյորալը հանում է զենքն ու կրակում նրա գլխին, այնուհետեւ մի գնդակ էլ ուղղում քրոջը: Ոստիկանությունը ձերբակալում է նրան:

Հայ համայնքի անդամները, արեւմտիսկոպոս Արամ Աթեշյանը ցնցված են, գրում է գերմանական լրատուն: «Գյորալն առանց մեր գիտության է սպանություն կատարել: Մեզ մոտ հանուն պատվի սպանություններ չկան», ասել է Սոնեյի ազգականներից մեկը: Իսկ Մարդինի ասորական մշակութային միության նախագահ Յուհաննա Աֆթաշը թեեւ դատապարտել է սպանությունը, բայց նաեւ ասել է՝ քրիստոնյա աղջիկն, իհարկե, մահմեդական տղայի հետ ամուսնանալու իրավունք չունի: Այդպիսի աղջիկներին մերժում, նրանցից հրաժարվում ենք»:

Սոնեյն ու Զեֆերիան ուղիղ 10 օր էին միասին: Նրանց թաղեցին առանձին գերեզմանատներում: Փեսայի դագաղի վրա ամուսնության օրը հագած նրա ճերմակ վերնաշապիկն էր:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Գերմանիա

Թանկացավ նաեւ ձուն

1-ին էջից

Վերադառնանք, սակայն, ձվի գների բարձրացմանը: Գրեթե վստահ ենք, որ թռչնաֆաբրիկաների ներկայացուցիչները կսկսեն հերքեր պատմել, որ հենց այդ օրը թռչնի կերը ամբողջ աշխարհում բարձրացավ մի քանի կամ գուցե մի քանի տասնյակ անգամ, եւ իրենց հավերն էլ որոշեցին ավելի թանկ ձու ածել: Կամ էլ վերսին կսկսեն պատմել, թե ինչ դժվարությամբ են իրենք գործում, ինչ խնդիրներ են հաղթահարում տրանսպորտային փոխադրումներ կատարելիս, ինչ դժվար է նման պայմաններում բիզնես պահելը, կարծես թե դրա համար սպառողներս ենք մեղավոր կամ էլ իրենց շահույթը կիսում են մեզ հետ: Բոլորի համար էլ ակնհայտ է, որ սննդամթերքի պահանջարկն ընդհանրապես, ձվինը՝ մասնավորապես, Նոր տարվա նախօրեին ավելանում է, ինչից մշտապես օգտվում են թռչնաբուծողները: Մասնավորապես, ըստ «Երեւան-սիթի» սուպերմարկետների տվյալների, Լուսակերտի եւ Երեւանի թռչնաֆաբրիկաների, «Աշտարակ ձու» ընկերության, Արզնի ԹՏԽ արադրած ձվի գները բարձրացել են 5-15 դրամով:

Այս կացության մեջ հետաքրքրական է, թե ի՞նչ դիրքորոշում կցուցաբերի տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովը: Ի տարբերություն պանրի շուկայի, այստեղ գործում են գերիշխող դիրք ունեցող ընկերություններ: Բացի այդ, ձվի գների չհիմնավորված բարձրացման համար մեկ անգամ՝ 2006-ի դեկտեմբերին հանձնաժողովն այս ընկերություններին տուգանել է: Կկարողանա՞ հանձնաժողովն ապացուցել, որ տեղի է ունեցել գերիշխող դիրքի չարաշահում կամ հակամրցակցային համաձայնություն: Գոնե այս անգամ, նկատի ունենալով նախադեպի եւ գերիշխող դիրք ունեցողների առկայությունը, պետք է որ կարողանա: Իսկ եթե այս անգամ էլ դա տեղի չունենա, իմաստ չունի անգամ հուսալ, որ այս հանձնաժողովը գոնե ապագայում որեւէ դեր կունենա մրցակցության պաշտպանության ոլորտում: Իսկ որ ներկայումս հանձնաժողովը պարզապես անիմաստ գոյություն է պահպանում, վատնելով պետական բյուջեի միջոցները, վկայում են պարբերաբար կրկնվող գնային անոմալիաները տարբեր ապրանքային շուկաներում եւ դրանց վրա որեւէ կերպ ազդելու հանձնաժողովի անկարողությունը:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՄԲ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Հայ առաքելական եկեղեցու նոր թեմեր

Գարեգին Բ կաթողիկոսի օրհնությամբ դեկտեմբերի 10-ին Հայաստանում հիմնվել են երկու նոր թեմեր՝ Վայոց թեմը եւ Տավուշի թեմը: Հայրապետական կոնդակում մասնավորապես ասվում է. «Այսօր, երբ Հայրենի մեր երկրում վեր են հառնում խոնարհված աղոթավայրերը, կառուցվում են նոր եկեղեցիներ, ստեղծվել են նոր համայնքներ ու ծուխեր, հրամայական է դառնում նաեւ եկեղեցավարչական նոր կառույցների հաստատումը: Հայրապետական այս կոնդակով Վայոց ձորի մարզի եկեղեցական համայնքներն առանձնացնում ենք Սյունյաց թեմի կազմից, Տավուշի մարզի եկեղեցական համայնքները՝ Գուգարաց թեմի կազմից եւ հռչակում ենք ստեղծումը Վայոց թեմի՝ առաջնորդանիստ Եղեգնաձոր քաղաքով, եւ Տավուշի թեմի՝ առաջնորդանիստ Իջեւան քաղաքով»: Վայոց թեմի առաջնորդի պաշտոնում ծառայության է կոչվել Տ. Աբրահամ եպիսկոպոս Մկրտչյանը՝ ազատվելով Սյունյաց թեմի առաջնորդի պաշտոնից: Սյունյաց թեմի Սյունիքի փոխառաջնորդ Տ. Զավեն աբեղա Յազիչյանը, ազատվելով իր պաշտոնից, նշանակվել է նույն թեմի առաջնորդական տեղապահ: Իսկ Գուգարաց թեմի Տավուշի փոխառաջնորդ Տ. Թորգոմ վարդապետ Տոնիկյանը ծառայության է կոչվել Տավուշի թեմում՝ որպես առաջնորդական տեղապահ:

Դեմոկրատական կուսակցությունը ԼՂ հարցի լուծումը առաջիկա տարիներին չի տեսնում

Ինչպես երեկ ասուլիսում նկատեց Դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Արամ Գասպարի Սարգսյանը, առաջիկա երկու տարում, մասնավորապես 2012-ին անհնար է պատկերացնել, թե ղարաբաղյան հակամարտությունը կլուծվի. «Քանի որ 2012-ին Հայաստանում նախընտրական գործընթացներ են լինելու, ես չեմ կարծում, որ ԼՂ հիմնահարցը լուծում կստանա», ասաց Դեմկուսի ղեկավարը՝ հավելելով, որ «այդ մասին» ապացույցներ եղան Ասանայում ավարտված ԵԱՀԿ-գագաթաժողովում, որտեղ միջնորդ երկրները, Սարգսյանի խոսքերով, «հասկացան, որ առայժմ, բացի սատուս քվոյի պահպանումից, այլ արդյունքի անհնար է հասնել»: «Ոչ ոք չի ուզում միջամտել գործընթացի, իսկ միջնորդները չգիտեն՝ ինչ հետեւանքներ կունենան տարածաշրջանային զարգացումները, հետեւաբար նրանք կտրուկ քայլեր չեն իրագործում», ասաց Դեմկուսի ղեկավարը: Բանախոսը «համակարգված մոտեցում» անվանումը տվեց նախագահի՝ Ասանում եւ Մոսկվայում (ՀԱՊԿ գագաթաժողովի ընթացքում) արած հայտարարություններին: «Սակայն սա բավարար չէ, քանի որ Հայաստանը չունի հստակ դիրքորոշում, թե ի՞նչ կարգավիճակով է ցանկանում տեսնել Լեռնային Ղարաբաղը: Բացի այդ, մենք դեռ չենք որոշել, թե ի՞նչ սահմաններով ենք ցանկանում ճանաչել ԼՂՀ անկախությունը», նկատեց Սարգսյանը:

Հ. Ա.

100 մլն եվրո աջակցություն Հայաստանին եւ 35 եվրո արժեցող անցագիր

1-ին էջից

ԵՄ-ն, ըստ ներկայացուցչի, պատրաստվում է որպես դրամաշնորհ 100 մլն եվրոյի միկրոֆինանսական աջակցություն ցուցաբերել Հայաստանին: Բացի այդ, Հայաստանի եւ Եվրոմիության միջեւ ասոցացման համաձայնագրի բանակցությունների շրջանակներում 2011 թվականից կսկսվեն վիզային ռեժիմի դյուրացման բանակցությունները: Ըստ Գունար Վիգանդի, առայժմ խոսքը կարող է գնալ միայն վիզայի տրամադրման ընթացակարգի պարզեցման մասին: Դրա արդյունքում նախ եւ առաջ վիզայի տրամադրման համար մուծվող գումարի չափը կնվազի՝ 60 եվրոյից մինչեւ 35-ի: Բացի այդ, դասակարգման համաձայն՝ դիվանագետները, ավելի հաճախ ճանապարհորդողները եւ այլ խմբերի շրջանակներում ընդգրկված անձինք ավելի հեշտ վիզա կստանան:

Ա. ՀԱԲՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հանձնաժողովում չգիտեին, որ ձուն թանկացել է

Արդեն երկու օր Երեւանի բազմաթիվ խանութներում 50 դրամանոց ձուն վաճառվում էր մինչեւ 75 դրամով: «Ազգ» օրաթերթի հարցին, թե ինչ քայլեր է ձեռնարկում Հայաստանի տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովը (ՏՄՊՊՀ) հանձնաժողովի նախագահ Արտակ Շաբոյանն ասաց.

«Այդ ուղղությամբ որեւէ քայլ չենք ձեռնարկում, այս մասին չեմ կարող որեւէ բան ասել, ՏՄՊՊՀ-ն նման բաներով չի զբաղվում: Մենք զբաղվում ենք չարաշահումներով՝ չհիմնավորված բարձրացումներով: Իսկ ձվի գնի բարձրացման հանգամանքները, հնարավորության սահմաններում, ընթացքում կմեկնաբանենք»: Շաբոյանը խորհուրդ տվեց զանգահարել ՏՄՊՊՀ կամ նամակ գրել ու նշել, թե որ խանութներում է ձուն թանկացել, հանձնաժողովը կուսումնասիրի, արձանագրություն կկազմի եւ խնդրին ընթացք կտա:

Բնականաբար, մինչեւ ՏՄՊՊՀ-ն տեղից շարժվի, արձանագրություն կազմի՝ հանրապետության հազարավոր բնակիչները թանկացած ձու կգնեն: Տնտեսվարող սուբյեկտները մի քանի օրվա մեջ գերշահույթ կստանան, իսկ չարաշահման համար սահմանված տուգանքը շահույթի դիմաց չնչին գումար կկազմի:

Հ. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԹ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 0010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221

Հաշվապահութիւն (գովազդ) / հեռ 582960

Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841

Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483

Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն
/ հեռ 529353

Համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսութեամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում:
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Անբարեխիղճ մրցակցության պարագայում տնտեսվարող սուբյեկտներին նախ կզգուշացնեն, հետո՝ կտուգանեն

Ինչպես հայտարարել էին նախօրեին, ՀՅԴ խմբակցությունը երեկ շարունակեց բոյկոտել ԱԺ արտահերթ նստաշրջանն ու չմասնակցեց օրենքների քննարկմանը եւ քվեարկությանը:

Մինչեւ բոյկոտը վարման կարգով ՀՅԴ խմբակցության ղեկավար **Վահան Հովհաննիսյանն** ասաց, որ երեկ իրենք պետական գնումների օրենքի վերաբերյալ առաջարկություններ են ուղարկել, որոնք մերժվել են:

«Կարելի էր ակնկալել, քանի որ մի քանի ժամվա մեջ կառավարությունը չէր կարող դա լուրջ քննարկել», ասաց Հովհաննիսյանը՝ հավելելով, որ խմբակցությունը առաջարկությունների եւ մտահոգությունների փաթեթ է կազմել:

ԱԺ նախագահ **Հովիկ Աբրահամյանն** էլ շարունակեց, որ փաթեթը ստացել է եւ կփոխանցի կառավարության համապատասխան ներկայացուցչին:

Այնուհետեւ ելույթ ունեցավ «Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավոր **Ստեփան Սաֆարյանը** եւ անդրադառնալով «Բնակչության զբաղվածության եւ գործազրկության դեմքում սոցիալական պաշտպանվածության մասին» օրենքին՝ հայտարարեց, որ օրինագծում կան խախտումներ, հետեւաբար պահանջում են 20 րոպե ընդմիջում:

Ընդմիջմանը «Ժառանգություն» խմբակցության անդամներն ու ԱԺ նախագահը բանավիճում էին: Ընդմիջումից հետո «Ժառանգությունը» չմասնակցեց քվեարկությանն ու խորհուրդ տվեց գործընկերներին չմասնակցել քվեարկությանը, սակայն «Բնակչության զբաղվածության եւ գործազրկության դեմքում սոցիալական պաշտպանվածության մասին» օրենքը անցավ:

Այնուհետեւ խորհրդարանը քննարկեց «Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին» օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու կառավարության ներկայացրած օրինագիծը՝ Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի (ՏՄՊՀ) ղեկավար **Արտակ Շաբոյանի** ներկայացմամբ:

Նրա գնահատմամբ՝ օրենսդրական նոր փաթեթով նախատեսվում է պատժամիջոցների զգալի խստացում:

«Հանձնաժողովի վերահսկողական կարողությունների ուժեղացում է նախատեսվում, անհստակությունները փորձել ենք վեր հանել, որոնցով տնտեսվարողները բողոքարկել են մեր որոշումները դատարանում, խուսափել պատասխանատվությունից: Փորձել ենք այդ սողանցքերը փակել: Մեր հանձնաժողովի տեղեկատվության հավաքագրման աղբյուրները կընդլայնվեն:

Նոր իրավական դրույթներ ենք սահմանել համակենտրոնացումների համար, հստակեցրել ենք մի շարք ընթացակարգեր, որոնք կնպաստեն օպերատիվության բարձրացմանն ու արագ արձագանքմանը»:

ՏՄՊՀ նախագահի ներկայացմամբ՝ անբարեխիղճ մրցակցության դեպքում տուգանքի մեկ միասնական չափ է սահմանված՝ 500.000 դրամի չափով:

«Վերին շեմ ենք սահմանել, որը կախվածության մեջ ենք դրել տնտեսավորղ սուբյեկտի հասույթից՝ հասույթի 0.1 տոկոսի չափով: Միաժամանակ ստորին շեմը նվազեցրել ենք, քանի որ հնարավոր են դեպքերը, երբ տնտեսվարող սուբյեկտը միտումնավոր չի կատարել խախտումը կամ առաջին անգամ է խախտում եւ ունի փոքր բիզնես»: Գերիշխող դիրքի չարաշահման համար տուգանքների չափը սահմանվել է շրջանառության 5 տոկոսի չափով, որը հասնում է մինչեւ 500 մլն դրամի: Շաբոյանի փոխանցմամբ՝ նոր օրենքով նախ տնտեսվարող սուբյեկտներին կզգուշացնեն չարաշահումների մասին, այնուհետեւ կտուգանեն:

«Եթե 1-2 օրվա ընթացքում հանձնաժողովը անհիմն թանկացումների դեմը չի կարողանալու առնել եւ չեք կարողանալու հարցը լուծել, ապա օրենքի նախագիծն անիմաստ է, որովհետեւ հետագայում հանձնաժողովի կիրառած տուգանքները բնակչության համար որեւէ նշանակություն չեն ունենա», արձագանքեց պատգամավոր **Արծրունի Աղաջանյանը**:

ԱԺ տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ **Վարդան Բոստանջյանի** մեկնաբանությամբ՝ ներկա օրենքում հանձնաժողովի կիրառած տուգանքների ինստիտուտը սիմվոլիկ է:

«Տնտեսական դաշտում շրջանառության մեջ մասնակցող կողմերը կարող են խախտումներ թույլ տալ, որոնց արդյունքում կապահովեն գերշահույթներ, բայց կարող են տուգանվել սիմվոլիկ՝ 500.000 դրամով, որը տնտեսվարող սուբյեկտը միլիոնների գերշահույթների պարագայում ուրախությամբ կտա»:

Օրենքի նախագիծը դրական գնահատելով՝ **Վիկտոր Դալլաֆյանն** ուշադրություն հրավիրեց այն հանգամանքին, որ երկրում ապրանքների թանկացումները հատկապես տեղի են ունենում նախընտրական շրջաններում, «Թանկացումներով ստեղծված գերշահույթները կենտրոնանում են քաղաքական օֆշորներում եւ ուղղվում են քաղաքական խնդիրներ լուծելու, ընտրողներին կաշառելու: Հայաստանում կա եւ շարունակում է բարգավաճել տնտեսական կլանայնությունը, որը միահյուսվում է քաղաքական կլանայնության հետ, եւ այդպիսի պետությունն ապագա չի կարող ունենալ»:

ԱԺ արտահերթ նստաշրջանը կշարունակվի այսօր: Ամենայն հավանականությամբ այսօր քվեարկության կդրվի նաեւ «Լեզվի մասին» եւ «Հանրակրթության մասին» օրենքներում փոփոխություններ կատարելու օրինագիծը:

Հ. Հ.

Հողագործ դարձած երեւանցիները հույսով սպասում են

90-ականներին էր, երբ համատարած փլուզումը, հարյուր հազարավոր աշխատատեղերի փակումն ու զանգվածային գործազրկությունը հարկադրեցին մայրաքաղաքի բնակիչներից շատերին դիմել ընտանիքը կերակրելու ոչ քաղաքային ճեւի՝ հողագործությանը: Հարյուրավոր մարդիկ, գործող իշխանությունների անտարբերությունն իրենց նկատմամբ աչքի տակ ունենալով, սկսեցին մշակել մայրաքաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող փոքր ու անմշակ հողակտորները: Անցավ շուրջ 2 տասնամյակ, ու թեեւ երկրում բավականին փոփոխություններ կատարվեցին, բայց երեւանցի հողօգտագործողները շարունակեցին զբաղվել իրենց գործով, մշակելով իրենց զբաղեցրած հողը: Այսօր արդեն նրանց հուզում է հարցը, թե ի՞նչ իրավունքներ ունեն իրենց տարիների մշակած հողակտորի նկատմամբ:

Հողագործությամբ այդ մարդիկ զբաղվել են ժամանակի պարտադրանքով, բայց առանց օրինական հողահատկացման որոշումների, ինչը ենթադրում է, որ նրանք որեւէ իրավական հիմք չունեն իրենց մշակած հողի նկատմամբ: Վերջերս, երբ կառավարությունը սկսեց կյանքի կոչել նախագահ Սերժ Սարգսյանի՝ դեռեւս նախընտրական շրջանի խոստումը եւ օրինականացնել բնակիչների տնամերձին կից ապօրինի զավթված մինչեւ 300 քմ տարածքներն ու շինությունները, իրենց բնակարանից հեռու հողակտորներ մշակողները սկսեցին հույսեր փայփայել, որ իրենց խնդիրը նույնպես նմանատիպ լուծում կստանա:

Հողամասերը մշակողները վկայակոչում են քաղաքացիական օրենսգրքի 187-րդ եւ հողային օրենսգրքի 72-րդ հոդվածները, որոնք սահմանում են, որ եթե քաղաքացին կամ իրավաբանական անձը անշարժ գույքի սեփականատեր չեն, բայց 10 տարի անընդմեջ բարեխղճորեն տիրապետում են այն որպես սեփական գույք, ապա այդ գույքի նկատմամբ ձեռք են բերում սեփականության իրավունք: Հայաստանի Հանրապետության դատարանների խորհուրդը եւս որոշում է կայացրել, որ նման դեպքերում վերոնշյալ քաղաքացիները կամ իրավաբանական անձիք ունեն այդ հողերից սեփականության իրավունքով հողամասեր ձեռք բերելու նախապատվության իրավունք: Բնականաբար, բացառությամբ, եթե տվյալ հողը նախատեսված չէ գոտեւորման կամ այլ սխեմաներով նպատակային օգտագործման համար, չի գտնվում ինժեներատրանսպորտային օբյեկտների օտարման գոտիներում, հնագիտական, բնապահպանական արժեք ներկայացնող տարածքներում եւ այլն:

Այնուամենայնիվ, չնայած իրավական լիակատար հիմքեր կան հարյուրավոր երեւանցիներին իրենց կողմից բարեխղճորեն տիրապետվող գույքը նրանց հատկացնելու համար, այս խնդիրը մնացել է առկախված: Երեւանի քաղաքապետարանը այս տարիների ընթացքում մշտապես խուսափել է նման որոշումներ ընդունելուց, առանց որոշակի լուրջ հիմնավորումների: Ակնհայտ է, որ այստեղ երկրի բարձրագույն իշխանության միջամտությունն է անհրաժեշտ: Իհարկե, ոչ բոլոր դեպքերում մշակվող հողամասերը կարող են տրամադրվել մշակողներին, քանի որ, ինչպես արդեն նշեցինք, օրենքով սահմանափակումներ կան: Սակայն գերակշիռ մասի համար դա հնարավոր է, քանի որ մշակվող հողերը հիմնականում քաղաքաշինական գոտիներից, ինժեներական կառույցներից հեռու են, գտնվում են դժվարամատչելի տեղերում, եւ լավագույն տարբերակը դրանք մարդկանց տրամադրելը կլինի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱՊ

Orange-ը շահագործման է հանձնում Հայաստանում առաջին բազային կայանը, որն աշխատում է բացառապես արեւի էներգիայով

Orange-ը շահագործման է հանձնում Հայաստանում շարժական կապի առաջին բազային կայանը, որն աշխատում է բացառապես արեւի էներգիայով: Հայաստանի առաջին ամբողջովին «արեւային» բազային կայանը գտնվում է Սյունիքի մարզում՝ Լիճք գյուղից մոտ երեք կիլոմետր հեռավորության վրա, Քաջարան-Մեղրի մայրուղուց ոչ հեռու:

Կայանը չունի սնուցման այլընտրանքային տարբերակ եւ ի տարբերություն այլ կայանների՝ չի սնվում ոչ էլեկտրական ցանցից եւ ոչ էլ վառելիքով: Արեւային սնուցմամբ աշխատող կայանը էկոլոգիապես մաքուր է ու խնայում է ոչ միայն էլեկտրաէներգիան եւ բացառում դրա հետ կապված ծախսերը, այլեւ ամբողջովին ինքնուրույն է կառավարվում եւ կարող է կառուցվել նույնիսկ ենթակառուցվածքներից, մասնավորապես՝ էլեկտրական էներգիայի աղբյուրներից հեռու գտնվող վայրերում:

Կայանի կառուցման գործում Orange-ը համագործակցել է ֆրանսիական Tenesol կազմակերպության հետ: Orange-ի «արեւային ծրագիրը» մեկնարկել է 2007-ին Սենեգալում *Ժան-Մարի Գարսիայի՝* Orange Արմենիայի ներկայիս տեխնիկական տնօրենի ղեկավարությամբ: Orange-ի 13 երկրներում մինչ օրս կառուցվել եւ գործում են մոտ 900 «արեւային» կայաններ:

«Էներգիայի այլընտրանքային վերականգնվող աղբյուրների օգտագործման խթանումն Orange-ի կորպորատիվ սոցիալական քաղաքականության կարեւորագույն ուղղություններից է ողջ աշխարհում: Այս կայանը հեռահաղորդակցության եւ արեւային էներգիայի ամենաարդիական տեխնոլոգիաների համակցումն է եւ առաջին «արեւային» կայանն է Հայաստանում, որը լիովին անկախ է էներգիայի այլ աղբյուրներից: Orange-ի «արեւային ծրագրի» նպատակն է նախագծել եւ շահագործել ինժեներական նորարար այնպիսի լուծումներ, որոնք նպաստում են կայուն զարգացմանը եւ տեխնոլոգիական նորարարությունը ծառայեցնում բնապահպանական խնդիրների երկարատեւ լուծմանը», ասաց Orange-ի Տեխնիկական գծով տնօրեն Ժան-Մարի Գարսիան:

Ըստ հաշվարկների՝ յուրաքանչյուր արեւային բազային կայան թույլ է տալու տարեկան խնայել առնվազն 35 տոննա CO_2 եւ 13,000 լիտր վառելիք:

Արեւային բազային կայանների կառուցումը Orange-ի՝ շատ ավելի ընդարձակ «կանաչ» ռազմավարության կարեւորագույն եւ խորհրդանշական մասն է, որի նպատակն է մինչեւ 2020 թ. կրճատել ընկերության կողմից CO_2-ի արտանետումները 20%-ով, իսկ էներգիայի օգտագործումը՝ 15%-ով:

«Կայանը սնվում է բացառապես արեւի էներգիայով, իսկ համակարգը կառուցված է այնպես, որ մառախուղի կամ ձյան ժամանակ կարող է ինքնուրույն գործել մինչեւ 5 օր: Կայանը նաեւ չի պահանջում սպասարկման կամ շահագործման ոչ մի առանձին ջանք կամ ներդրում՝ բացառություն է ժամկետանց կուտակիչ մարտկոցների փոխարինումը նորերով յուրաքանչյուր 5-7 տարին մեկ անգամ», ասաց Հայաստանում «արեւային» նախագծի ղեկավար *Վահագն Եղոյանը*:

Orange եւ Tenesol ընկերությունները «արեւային» նախագծի համար 2010թ. պարգեւատրվել են «Նորարարություն կանաչ էներգիայի համար» մրցանակով՝ հեռահաղորդակցության ոլորտում նորարարությունների ամենահեղինակավոր Global Telecoms Business Innovation Awards մրցանակաբաշխությանը:

Նոր ավանդատեսակ «Յունիբանկ»-ից՝ «Հարմարավետ», 12% տարեկան տոկոսադրույքով եւ ավանդի գումարի մինչեւ 50% եսկանչման հնարավորությամբ

«Յունիբանկ»-ը գործողության մեջ է դրել ֆիզիկական անձանց համար նախատեսված «Հարմարավետ» նոր ժամկետային ավանդը: Այս ավանդի առանձնահատկությունը, որը շահեկանորեն տարբերում է այն շուկայի այլ ավանդային առաջարկներից, բարձր՝ մինչեւ 12% տարեկան տոկոսադրույքը եւ ավանդի գումարի մինչեւ 50% եսկանչման հնարավորության ընձեռումն է: Նույնիսկ ավանդի մասնակի եսկանչման դեպքում եսկանչված գումարի նկատմամբ հաշվարկվում է մինչեւ եսկանչման օրը ընկած ժամանակահատվածի համար սահմանված տոկոսադրույքը:

«Հարմարավետ» ավանդն ընդունվում է ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով եւ եվրոյով մինչեւ 365 օր ժամկետով: Ավանդի նվազագույն գումարը կազմում է 100 հազար դրամ կամ 300 դոլար/եվրո: Տոկոսագումարի վճարման կարգը սահմանվում է ավանդատուի ցանկությամբ՝ ամսական կամ ժամկետի վերջում: Բոլոր ավանդատուներին ընձեռվում է օվերդրաֆտի /վարկային միջոցների/ ստացման հնարավորություն՝ ներդրված ավանդի 90%-ի չափով: Ավանդի գործողության վերջնաժամկետն է 2011թ.-ի դեկտեմբերի 31-ը:

«Յունիբանկ»-ը ժամկետային ավանդների ծավալով ՀՀ բանկային համակարգի անփոփոխ առաջատարն է: 31.11.10թ.-ի դրությամբ Բանկի ժամկետային ավանդների ծավալը գերազանցել է 76 մլրդ դրամը: «Յունիբանկ»-ի ավանդների լայն տեսականին հնարավորություն է տալիս հաճախորդներին ընտրելու գումարի ապահով պահպանման եւ կուտակման իրենց համար առավել հարմար միջոցը:

«Հարմարավետ» ավանդատեսակի պայմաններին առավել մանրամասն կարող եք ծանոթանալ Բանկի կայքի /www.unibank.am/ «Ավանդներ» բաժնում: «Յունիբանկ»-ի մասնագետներին կարող եք դիմել՝ զանգահարելով հեռախոսակապի կենտրոն 59 55 55 հեռախոսահամարով կամ լրացնելով կայքում տեղադրված հետադարձ կապի համապատասխան ձեւը:

ԱԶԳ

Անցյալից

Օրերս կարդում էի **Սուրեն Հարությունյանի «Անցյալի եւ ներկայի մասին»** գիրքը: Ոչ, ասելիքս գրախոսություն չէ: Ոչ էլ՝ ընդդիմախոսություն, որովհետեւ նա գրել է իր մասին եւ երկրի, որի քաղաքացին ու քաղաքական գործիչն է եղել: Իսկ այդ դեպքում հակառակը պնդելն անիմաստ է. երբ մարդ ինքնանկար է անում, ճիշտ չէր լինի կողքից խորհուրդ տալ կամ հակաճառել, թե ինչո՞ւ այսինչ գիծը թանձր է, մյուսը՝ ուրվագծակեր:

Եվ, այդուհանդերձ՝ ինչո՞ւ են մարդիկ գրքեր գրում, հրապարակում, ընծայաբերում: Ինչպես Սուրեն Հարությունյանը, ով «Անցյալի եւ ներկայի մասին»-ը նվիրել է հայ ժողովրդին:

Կարծում եմ, շատ դեպքերում հեղինակը չափազանց անկեղծորեն է անդրադարձել անցյալին: Այնքան, որ հասել է Ստալինի դերի վերագնահատմանը:

Այս դեպքում է, որ ասվում է. «Խոսքի գինը սոսկ խոսքը չէ»: Քանի որ Սուրեն Հարությունյանը բավական զգալի խորհրդածություններ է անում նաեւ ԼՂ հարցի, դրա նկատմամբ Խորհրդային Միության կենտրոնական իշխանությունների վերաբերմունքի մասին: Իհարկե, վերջիններիս հանդեպ մնալով ընդդիմադիր: Բայց այդ դեպքում ինչպե՞ս հասկանալ, մանավանդ, նրա դիտարկումներն այն մասին, որ, թերեւս, ազգային հարցում ավելի հետեւողական էր Ստալինը, երբ դեմ էր արտահայտվում ֆեդերալիզմին եւ առաջադրում ունիտար պետության եւ ազգային ավտոնոմիայի համատեղման գաղափարը:

Հեղինակն արդարացնում է Ստալինին այն իմաստով, որ նրա քայլերը, ծրագրումներն ու նախանշումները հետաքրքիր են խՍՀՄ՝ որպես միասնական պետության պահպանման եւ զարգացման նպատակ: Անհասկանալի է, սակայն, թե նա ինչո՞ւ քննադատաբար է տրամադրված Գորբաչովի հանդեպ, ով նույնպես ամեն ինչ անում էր, որպեսզի այդ՝ Ստալինի ստեղծած Միությունն անխախտ մնա:

Այլ հարցերի եթե չանդրադառնանք, ապա հայտնի է ազգային հարցի «ստալինյան լուծման» երկու օրինակ՝ ԼՂ-ի «թողնելը Ադրբեջանի կազմում» եւ Աբխազիայի՝ միութենական հանրապետության կարգավիճակի լուծարումն ու Վրաստանի կազմում որպես ինքնավար հանրապետություն վերակազմավորումը:

Այսօր Անդրկովկասի կայունության եւ տարածաշրջանի ժողովուրդների անվտանգության հեռանկարը մեծապես պայմանավորված է նրանով, թե ի՞նչ վերջնական լուծում կգտնվի այն իրավիճակին, որ ստեղծվել է ԼՂ-ի եւ Աբխազիայի շուրջը:

Եվ, իհարկե, պետք է խորապես ցավել ու ափսոսալ, որ ԼՂ հարցի լուծման որոնումների մի շատ կարեւոր փուլում Հայաստանի փաստացի առաջնորդ է եղել մի մարդ, ով հոգու խորքում հարգանք է տածել Ստալինի անձի եւ գործի հանդեպ: Հակառակ դեպքում պիտի ենթադրել, որ նա ստալինիստ է դարձել արդեն պատշտոնաթողությունից հետո, ինչը, թվում է, դարձյալ չի զարդարում նրան:

Մարդ, իհարկե, ազատ է բնութագրումներ եւ գնահատականներ ընտրելիս: Բայց պետական ու քաղաքական գործիչների հեղինակած հուշերի շարքում Սուրեն Հարությունյանի «Անցյալի եւ ներկայի մասին»-ը, թերեւս, հազվագյուտներից է, որտեղ, ինչպես խորհրդային ժամանակներում էին ասում, «կարմիր թելի պես անցնում է» սեփական առաքելության եւ դրան հետեւողականորեն հետամուտ լինելու գաղափարը:

Նա իրեն երկար է նախապատրաստել Հայաստանում առաջին դեմքի դերակատարության: Այնքան եւ այն ատիճան նպատակադրված, որ չի էլ կարողանում թաքցնել, որ արդեն 1988թ. փետրվարին Կրեմլում իր համար Գորբաչովին բարեխոսել են: Սա՞ էր, միթե, ժամանակի հրամայականը: Մոսկվայի համար՝ իհարկե: Մոսկվան կուզենար պահել պարիտետը. ԼՂ-ում իշխանությունից հեռացվել էր Կեւորկովը, Սումգայիթից հետո ակնհայտ էր, որ Քյամրան Բաղիրովը բարոյական իրավունք չունի համարվելու կոչտեր, իսկ Հայաստանում տեղի էին ունենում միայն խաղաղ երթեր եւ ցույցեր: Իրավիճակն այնքան հանդուրժողական էր, որ, ինչպես ինքը՝ Սուրեն Հարությունյանն է վկայում, Արարատի շրջանի ադրբեջանցիները «պատրաստ էին հոշոտել շրջանի ղեկավարներին»: Այսինքն, մի բան էլ ավելի՝ դեռ իրենք էին պահանջներ ներկայացնում:

Սուրեն Հարությունյանը թռուցիկ ակնարկում է, թե ի՞նչ քննարկումներ է ունեցել Կրեմլում: Ամփոփ դրանց մասին պատկերացում կարելի է կազմել նրա այն կեսբերան խոսքից, որ «Գորբաչովը համաձայն էր, որ ԼՂ-ն ունենա ինքնավար հանրապետության կարգավիճակ»: Բայց՝ մի վերապահումով, որ «այդ մասին պիտի պայմանավորվեն իրենք՝ Ադրբեջանը եւ Հայաստանը»:

Ահա այդ քննարկումներն են, որ ի վերջո հանգել են ԼՂԻՄ Հատուկ կառավարման կոմիտեի ստեղծման գաղափարին: Ոմանք, այդ թվում եւ Սուրեն Հարությունյանը, մինչ օրս դա համարում են լուրջ հաջողություն: Այդպես կլիներ, եթե ԼՂԻՄ

Նորին գերազանցություն՝ Խոսք

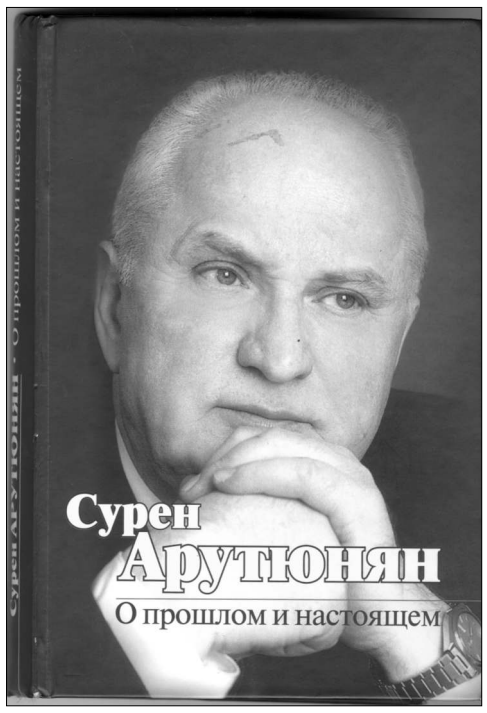

Հատուկ կառավարման կոմիտե ստեղծելու գինը չլիներ մարզային իշխանության սահմանադրական մարմինների լուծարումը: Դա, ահա, Ադրբեջանի բոլոր ժամանակների ամենավարդագույն երազանքն էր՝ հասնել ԼՂ ինքնավարության լուծարմանը: Ինչին եւ Բաքուն հասավ՝ շատ ճարպկորեն օգտագործելով մեր ավանդական կանխատրամադրվածությունը կենտրոնական իշխանության հանդեպ:

Իհարկե, անցյալի բացթողումները, վրիպումները, ձախողումները շտկելու համար այսօր ոչինչ անել հնարավոր չէ: Ոչ էլ այդ կարգի որոշումներ ընդունողներին քննադատելով է հնարավոր ինչ-որ բանի հասնել: Բայց երբ դեպքերն ու իրադարձությունները գնահատում է նա, ով դրանց մասնակիցն ու ժամանակի գլխավոր դերակատարներից է եղել, ոչինչ չէր խանգարի, եթե նա փորձեր գոնե ընդհանուր գծերով տեսնել նաեւ սեփական թերացումները: Այլապես չի լինում այնպես, որ մեկը, եթե նա անգամ հանրապետության առաջին դեմքն էր, միշտ ճիշտ էր դատում, բայց արդյունքում ոչինչ չստացվեց:

Քաղաքական, պետական գործչի մեծությունը չափվում է նրա գործով: Տեսական բնույթի մտավարժանքների համար բազում կոչեցյալներ կան, իսկ ընտրյալը նա է, ում հաջողվում է ճակատագրական պահերին ընդունել ճիշտ որոշումներ, բարձր կանգնել անձնական համակրանքից եւ հակակրանքից՝ հանուն ընդհանուր նպատակի, ով կարողանում է սեփական հնարավորություններն ու գործի ծանրությունը չափել ոչ թե անմարմին խոստումների ապահովությամբ, այլ՝ սեփական մտահորիզոնի եւ հանրային հեղինակության չափով:

Ըստ երեւույթին, Սուրեն Հարությունյանն «Անցյալի եւ ներկայի մասին»-ը գրել է, որպեսզի ինչ-որ չափով ցրի իր վերաբերյալ Հայաստանում ձեւավորված թերահավատությունը: Ցավալի է, բայց՝ փաստ, որ դա ոչ միայն չի հաջողվել, այլեւ նա կարծես ավելի է խստացրել վրիպանքի, ձախողման պատկերի զգացողությունը՝ որպես անձնական դրամա:

ՎԱՀՐԱՄ ԱԹԱՆԵՍՅԱՆ
Սեփականակեր

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ՀՀ ԳՅՈՒՂՆԱԽԱՐԱՐԻՆ

ՀՀ գյուղոլորտի պատասխանատուների էներգիան ծախսվում է ռազմավարական փաստաթղթեր կազմելու վրա

«Արարատ» հեռուստալիքի նոյեմբերի 26-ի «Բրիֆինգ» հաղորդման ընթացքում ՀՀ գյուղնախարար Գեորգիմ Ալավերդյանը, նշելով երկրում ոչխարների գլխաքանակի վերջին մեկ տարում արձանագրված աճը, ընդգծեց, որ այս անասնատեսակը ՀՀ-ում կարելի է հասցնել 2 մլն-ի: Թե ինչ մոտեցում է դրված գործընթացում, ցավոք՝ չասվեց հնչած հարցերի բազմազանության թե ժամանակի սղության պատճառով: Այնքանով, որքանով ՀՀ-ում ոչխարների գլխաքանակի աճի ապահովումը տեղ է գտել պարբերաբար կազմվող ու թարմացվող գյուղատնտեսության ռազմավարական փաստաթղթերում, որոնք հաստատվում են ՀՀ կառավարության կողմից եւ երբեւէ չեն իրականացվել, փորձենք որոշակի փաստերի համադրմամբ ներկայացնել ՀՀ-ում ոչխարաբուծության զարգացման նպատակահարմարությունը:

2004 թվականին հաստատված ռազմավարությունում 2005-ի համար սահմանվել էր մաքր եղջերավորի 800 հզ., 2010-ին՝ 1 մլն եւ 2015-ին 1,5 մլն գլխաքանակ: 2006-ին հաստատված ռազմավարությունում պատկերը հետեւյալն է. 2005-ին եղել է 592 հզ., 2010-ի համար 1,1 մլն եւ 2015-ին 1,5 մլն գլուխ: Համանման թվեր են 2010-ին հաստատված ռազմավարությունում: Դժվար չէ նկատել, որ 2005-ի կանխատեսումը չի կատարվել 210 հզ. գլխով, իսկ 2010-ինը թերակատարվում է ամբողջ 400 հզ.-ով: Ուրեմն ո՞ւր մնաց ճյուղի զարգացումը հիմնավորող մասնագիտական այն գնակատականը, ըստ որի անասնաբուծության մյուս ոլորտների համեմատ ոչխարաբուծությունն ունի առավել նպաստավոր պայմաններ: Պարզվում է՝ վերջին գնահատականի համար փաստարկ են ճանաչվում ՀՀ լեռնային արոտները, որոնք ոչխարները լիարժեք են օգտագործում: Հարց է ծագում, թե ինչու նպաստավոր այս հիմնապայմանի առկայության պարագայում ոչխարի գլխաքանակի կանխատեսված աճը չարձանագրվեց. թե նշված 5 տարիների ընթացքում այս տարածքներում այնպիսի աղետալի բնակլիմայական պայմաններ էին, որոնք խոչընդոտեցին ոչխարի գլխաքանակի աճին: Ոչ մեկը, ոչ մյուսը տեղի չունեցան. պարզապես մաքր եղջյուրավոր անասունը այն կենդանին չէ, որը գյուղգործունեությունում որոշակի հետաքրքրություն է ներկայացնում: Սա է, որ մեզանում չի ընդունվում, անգամ չի քննարկվում: Տարվա ընթացքում 1 ծին եւ օրը 100 գ քաշած ապահովող այս կենդանու բազմացումից, բացառությամբ 1-2 երկրների, վաղուց հրաժարվել են Երկիր մոլորակի պարենային ապահովության ու անվտանգության բավարար ցուցանիշների հասած տասնյակ երկրներ, այդ թվում՝ մուսուլման բնակչությամբ պետություններ, ուր խոզի մսի սպառման հանդեպ բացասական մոտեցմամբ պարտադրված են առավել հաճախ ոչխարի մսով սնվել: Թվերը՝ որ ներկայացվում են, վերցրել ենք ՄԱԿ-ի պարենի ու գյուղատնտեսության կազմակերպության ուսումնասիրություններից, ուր տավարի, խոզի ու հավի մսի համաշխարհային արտադրությունների կողքին ոչխարի մսի մասին որեւէ հիշատակում չկա, որը ոչ թե վրիպակ է, այլ՝ հետաքրքրության պակաս: Հավատի են նաեւ ստորեւ ներկայացվող թվերը, ասենք՝ Թուրքիայի օրինակը:

Ըստ համաշխարհային գյուղվիճակագրություն հրապարակող տարբեր աղբյուրների՝ 1986-ին այս երկրում ոչխարների գլխաքանակը կազմել է 49 մլն: 2000 թվականին հանդիպում ենք 29 մլն թվի, որը վերջին տարիներին դարձել է 25 մլն: Իրանում թվերը հետեւյալն են. 2000 թվականին երկրում կար 55 մլն ոչխար, որը հիմա 53,8 մլն է: Մաքր եղջյուրավորի 1,2 մլն նվազումը արձանագրվել է մի երկրում, որը 1,6 մլն քմ տարածք ունի: ՀՀ գյուղնախարարությունն արդյոք կարո՞ղ է որեւէ հիմնավորում ներկայացնել, թե ինչու հիշատակված այս երկրներում մաքր եղջյուրավորի գլխաքանակի աճ չեն իրականացնում: Ոչխար պահելուց գրեթե հրաժարվել են Լիտվան ու Լատվիան, հազիվ 40-հազարական գլուխ, Բելգիայում ու Դանիայում թվերն ընդամենը 160-հազարական են, Ուկրաինայում ու Կանադայում՝ 900-հազարական: Գերմանիայի պես հզորագույն երկիրը 2 մլն-ից մի փոքր ավելի գլխաքանակ ունի: 4 մլն, 60 տոկոս քրիստոնյա-մուսուլման խառը բնակչությամբ Լիբանանում ոչխարների գլխաքանակը հազիվ 340 հզ. է, հավերը 35 մլն, մեր ընդամենը 5 մլն հավի եւ 100 հզ. խոզի դիմաց, որը մեր գյուղգործունեության պատասխանատուները հպարտությամբ են նշում: Աշխարհի գերհզոր գյուղատնտեսությունն ունեցող ԱՄՆ-ում 1990-ին կային 11,4 մլն գլուխ ոչխար ու այծ, 2000-ին 7 մլն, 2009-ին՝ 5,7 մլն: Բերենք Եվրոպայում լավագույն գյուղատնտեսություն ունեցող Ֆրանսիայի թվերը. 2001-ին ոչխար՝ 10 մլն, 2008-ին՝ 8,5 մլն:

Այնպես որ արդեն հիշատակված 1-2 երկրները, եթե դրանք անգամ Չինաստանը, Նոր Զելանդիան ու Մոնղոլիան են, չեն կարող ոչխարաբուծության զարգացման առումով դրական պատկերացում ստեղծել: Ի վերջո հայոց հողը հայաստանաբնակներին լիարժեք ու մաքչելի սննդատեսակներով ապահովելու համար է, այլ ոչ այլոց գառա-ոչխարային պահանջները բավարարելու: Տողերիս հեղինակը բազմաթիվ առիթներ է ունեցել նկատելու, որ հայկական ընտանիքները ամբողջ տարվա ընթացքում հազիվ մի քանի անգամ են ոչխարի մսով ճաշատեսակներ պատրաստել, որը միշտ չէ, որ պայմանավորված է այս մսատեսակի չափազանց բարձր գնով: Մինչ 1960-ականները մեր խոհանոցներում այս մսատեսակի հաճախ հանդիպելը 1 հիմնական պատճառ ուներ՝ տավարի, խոզի ու հավի մսի էական բացակայություն: Այնպես որ ակնկալվող 2 մլն ոչխարի պարագայում, ակնկալվող գնանկման դեպքում անգամ հայ տանտիրուհիները դժվար թե շաբաթը մեկ ոչխարի միս օգտագործեն, որպիսի ցանկություն նրանք ամեն օր ունենում են տավարի կամ խոզի, նաեւ հավի մսի հանդեպ:

Ուրեմն ի՞նչ. արժե՞ արդյոք տրվել ՀՀ պարենային ապահովության առումով էական արդյունք չերաշխավորող ոչխարաբուծության խթանմանը, երբ 340 հզ. գյուղացիական տնտեսությունների բացարձակ մասի ծայր աղքատության պայմաններում, կապված պակաս արդյունավետ գյուղգործունեության հետ, երկիրը 100-միլիոնավոր դոլարների սննդատեսակներ է ներմուծում: Այս վիճակն առաջիկա տարիներին էլ շարունակվելու է, եթե չասենք՝ խորանալու: Այն մեկ հիմնական պատճառ ունի՝ հանրապետությունում լիարժեք անասնակերի արտադրության հանդեպ գրեթե անհոգ վերաբերմունքը: ՀՀ վարելահողային կարողունակության տասնյակ հազարավոր հեկտարները խոտհարքների վերածելու արտավոր գործընթացը չնկատելու տալն ու ահազանգ չհնչեցնելը ոչ մի արդարացում չունեն, հղի է երկրում աղքատության աճի, հատկապես գյուղացիության շրջանում, ահագնացումով: Համաշխարհային գյուղատնտեսությունն ուսուցանում է, որ միայն լիարժեք անասնակերն է բավարար պայման ստեղծում արդյունավետ գյուղգործունեության համար, այլ ոչ ոչխարների կողմից լիարժեք օգտագործվող լեռնային արոտները: Սեփական երկրում ծավալվող գործընթացներն, ավաղ, հաստատում են, որ ՀՀ գյուղատնտեսությունում արդյունավետություն երաշխավորող զարգացումներն անտեսվում են, որի փոխարեն գյուղաքաղաքականություն է դարձվում այլեւայլ հարցերի օրախնդիր լուծման նմանակումը:

ԳԵՂԱՄ ՔՅՈՒՐՈՒՄՅԱՆ
ՀՀ քաղաքացի

ԱԶԳ

Միջազգային

Եվ այնուամենայնիվ ռեպորտաժ նախապատրաստելը եւ մայրցամաք ուղարկելը շատ ավելի հեշտ է բաց օվկիանոսից, քան ափից: Այստեղ հարցը միայն զուտ աշխարհագրական կամ ֆիզիկական տարբերությունը չէ՝ ջուր եւ ցամաք: Հարցը այն մարդու բուն հոգեվիճակն է, որը նավը նախապատրաստում է ծով դուրս գալուն եւ այն մարդու, որն անմիջականորեն նավարկության մեջ է գտնվում: Եվ գործն առավել բարդանում է նրանով, որ ո՛չ նավահանգստում, ո՛չ երկրում գործնականորեն ոչ ոք չի խոսում անգլերեն: Էլ չեմ ասում ցամաքային ծառայության հարուցած ֆաբրիկներ մասին, որը հպարտանում է իր բյուրոկրատիզմով: Ես չեմ կասկածում:

Օրերս թարգմանչի օգնությամբ զրուցում էի բուենոսայրեսյան մաքսային մի աշխատողի հետ: Քառասնամյա բարեհոգի, ճաղատացող մի մարդ էր, երկար ու նեղլիկ այտամորուսով: Ես նրան պատմեցի, թե ինչպես է մեր դեսպան Վլադիմիր Կարմիրշալյանը արդեն մի քանի օր չարչարվում մեր բեռը ստանալու համար: Մեզ ուղարկել են նոր հեռուստախցիկ՝ մի քանի տասնյակ հավելյալ հարմարանքներով, այդ թվում՝ շտատիվ: Եվ ոչ մի կերպ չենք կարողանում ստանալ դրանք: Իմ զրուցակիցն անմիջապես ընբռնեց հարցի էությունը եւ խոսքս կտրելով ասաց. «Ճիշտ է: Պետք է այդ բոլոր մասերի անունները թարգմանել իսպաներեն եւ տալ յուրաքանչյուրի բացատրությունը»: Ես հասկացա, որ դա անիմաստ երկխոսություն է եւ հենց այնպես ասացի. «Գիտե՞ք, բանն այն է, որ այդ խցիկը մեզ համար հաջողացրել է ինքը՝ Ռալֆ Յիրիկյանը»: Ասվա՞ծ իմ, այդ ինչ կատարվեց: Աչքերում կարդացի, որ նա ցավագին լրջությամբ ուշադրությունը կենտրոնացրեց իմ այդ տեղեկատվության վրա: Եվ ասաց. «Եթե նույնիսկ դա ուղարկել է Ռալֆ (այ ազգականնն արդեն չկարողացավ արտաբերել), ապա այդ դեպքում էլ պետք է հեռեւել հրահանգին: Մենք, իհարկե, հարգում ենք Ռալֆին, բայց ցավոք, հրահանգը թույլ չի տալիս»:

Ես որոշեցի այնուամենայնիվ շարունակել այդ քաղցր երկխոսությունը եւ ասացի. «Բայց ինքը՝ Ռալֆ Յիրիկյանը անցյալ տարի ձեր նախնիների հայրենիքի՝ Իսպանիա (շեշտեցի՝ Վալենսիա նավահանգիստ) ուղարկեց մեկ այլ խցիկ եւ կապի միջոց: Եվ այնտեղ առանց այլեւայլության մաքսավորներն իրենք մեր բեռը հասցրեցին տախտակամած»: Ինչին էլ իմ զրուցակիցը պատասխանեց ոչ առանց հպարտության. «Մեր նախնիների հայրենիքում վաղուց կապիտալիզմ են կառուցել, իսկ մենք առայժմ կառուցում ենք սոցիալիզմ»: Դա, իհարկե, հանճարեղ էր: Այդ ժամանակ, չգիտես որտեղից, վազելով մոտեցան միանման հագնված երկու անուշիկ աղջնակներ, եւ մաքսավորն ամբողջովին կերպարանափոխվեց: Նա խոնարհվեց ու քրքջալով գրկեց դստրիկներին: Հայրն ամբողջովին շողում էր: Նորմալ մարդ էր:

Ես գուցե այսքան երկար կանգ չառնեի արգենտինացի մաքսավորի հետ այդ պատահական հանդիպման վրա, եթե չլիներ մեկ մանրամասն, կապված Ռալֆ Յիրիկյանի հերթական նվերի հետ: Կասկածից դուրս է, որ հեռուստասարքավորումը մեր ծովարշավի դեպքում առանձնահատուկ կարեւորություն է ստանում: Այդ մասին շատ է նշվել: Չէ՞ որ խոսքը մեր ծովարշավի գլխավոր խնդրին է վերաբերում: Մեր երթուղում գտնվող հայկական եկեղեցիների եւ հին հուշարձանների նկարահանումներին: Հիշեցնենք, որ մեր հեռուստաօղերատոր եւ նավաստի Սամվել Բաբասյանի դերն այս անգամ, ինչպես նախկինում ասվել է, առանձնակի պատասխանատու է: Ասեմ նաեւ, որ նույնիսկ ծովարշավի ավարտից հետո նա նկարահանումներով շրջելու է հայկական այն գաղթօջախներում, որոնք գտնվում են ծովեզերք չունեցող երկրներում: Այդպիսի փորձ ունենք: Այդպես էր նաեւ «Կիլիկիա»-ի նավարկության ժամանակ:

Սա իմ վերջին ռեպորտաժն է շուրջերկրյա նավարկության երկրորդ փուլի մեկնարկից առաջ: Եվ այստեղ ես պետք է թերեւս մասնակիորեն կարգի բերեմ այն նյութերս, որ կուտակվել են Երեւանից թռչելուց ի վեր տեղի ունեցած տարբեր հանդիպումների առիթով:

Ամբողջ ինը ժամ նստած մնացինք Հռոմի օդանավակայանում, սպասելով արգենտինյան չվերթին: Բնականաբար մեզ որբերի պես չէինք զգում: Ինչքան չլինի, ավանդաբար թռել էինք «Արմավիա»-ի չվերթով: Դեռեւս օդանավում ուշադրությունս գրավեց Լիլիթին: Ապա զանգեց ինքը՝ Լիլիթը: Նա էլ նույնն ասաց: Մի խոսքով, մրցույթը տեղի ունեցավ: Գլխավոր խնդիրը լուծված էր: Լիլիթը հաղթել էր: Պետք էր երեսուն աղջիկներից ընտրել հինգ հաղթողներին, որոնք գալիք տարվա գարնանը կմրցեն աշխարհի «Miss Tourism» կոչման համար: Մի քանի օր անց պատմեցին եւ այն մասին, թե ինչպիսի դժվարություններով է նա վերադարձել տուն: Փա՞ռք Աստծո: Բայց ահա մնաց մեր հրապարակախոսության ուշադրությանն արժանի խնդիրը: Ո՞վ է մեր երկրում զբաղվում նման հարցերով:

Էյուդներ «Արմենիա»-ի տախտակամածին եւ դրանից դուրս

շքեղ մայրանի կազմը՝ ֆրանսիացի լեգենդար կինոդերասան Ժերար Դեպարդիեի դիմանկարով: Խոշոր տառերով գրված էին նրա բառերը. «Արմավիա»-ի անձնակազմն ինձ հմայեց ադամանդե սրտալիությամբ»:

Օդանավակայանում մեզ դիմավորեցին Իտալիայում Հայաստանի դեսպանության ներկայացուցիչները. հյուպատոս Բորիս Սահակյանը եւ դեսպանի օգնական Վալենտինա Կարախանյանը: Այսինքն՝ կային մարդիկ, որ պետք է օգնեին մեզ եւ նույնիսկ ապահովեին սնունդով: Բայց ահա թե որ դեպքը դարձավ մեր սեւեռուն ուշադրության առարկան: Համենայն դեպս ես չեմ կարող չանդրադառնալ դրան: Այդ բոլոր ժամերի ընթացքում մեզ հետ էր մի աղջիկ՝ Լիլիթ Ներսիսյանը: Մեն-մենակ: Պարզվեց, որ թռչում է Մալթա: Մենք այնտեղ եղել ենք «Կիլիկիա»-ով: Արշիպելագ-պետություն է, բաղկացած Մալթա, Գոզո, Կոմինո եւ այլ կղզիներից: Ահա թե ուր էր թռչում երիտասարդ հայուհին՝ մասնակցելու գեղեցկության մրցույթին: Հեռու կմնամ իմ վերաբերմունքն արտահայտելուց նմանատիպ մրցույթների նկատմամբ, որոնցում, բացի ամենայնից, մարդկային արժանապատվությունը նսեմացնող ինչ-որ բան եմ տեսնում: Բայց քանզի աշխարհում դա կազմակերպվում է, ապա ակամա ցավում եմ յուրայիններին համար, որոնք ելնում են բեմահարթակներ եւ ռինգեր: Եվ իհարկե, քանզի դա, ցավոք սրտի, օրինականացված է, ուզում եմ, որ մեր աղջիկները լինեն եւ՛ ամենագեղեցիկները, եւ՛ ամենաուժեղները եւ՛ թե ամենաուժեղ բռունցքներ ունեցողները: Բայց այս դեպքում ինչպե՞ս բացատրես, որ հայ աղջկան միայնակ, առանց ուղեկցության ուղարկում են Միջերկրական ծովում գտնվող մի կղզի, չմտածելով, թե ով է նրան դիմավորելու, տեղավորելու, ճանապարհելու: Գո՛ղը տանի, չէ՞ որ այստեղ առկա է ռիսկի եւ վտանգի տարրը: Եվ, անշուշտ, ինչ-որ մեկը սրա համար կրում է իրավաբանական պատասխանատվություն՝ հիմնված օրենքի վրա:

Ես վերցրեցի ու զանգեցի Հռոմի մեր դեսպանին: Բացատրեցի իրավիճակը: Եվ Ռուբեն Կարապետյանն անմիջապես գտավ կղզում վերջերս կազմավորված հայ համայնքի ղեկավար Վերա Բոյաջյանի հեռախոսահամարը: Ես զանգեցի Վերային, բացատրեցի՝ ինչն ինչոց է: Նա խոստացավ օգնել, կազմակերպել ամենն, ինչ անհրաժեշտ է:

Վաղ առավոտյան արդեն Բուենոս Այրես ինձ զանգահարեց Վերան եւ պատմեց, թե ինչպիսի դժվարություններ ու բարդություններ կլինեին, եթե չդիմավորեին Լիլիթին: Ապա զանգեց ինքը՝ Լիլիթը: Նա էլ նույնն ասաց: Մի խոսքով, մրցույթը տեղի ունեցավ: Գլխավոր խնդիրը լուծված էր: Լիլիթը հաղթել էր: Պետք էր երեսուն աղջիկներից ընտրել հինգ հաղթողներին, որոնք գալիք տարվա գարնանը կմրցեն աշխարհի «Miss Tourism» կոչման համար: Մի քանի օր անց պատմեցին եւ այն մասին, թե ինչպիսի դժվարություններով է նա վերադարձել տուն: Փա՞ռք Աստծո: Բայց ահա մնաց մեր հրապարակախոսության ուշադրությանն արժանի խնդիրը: Ո՞վ է մեր երկրում զբաղվում նման հարցերով:

Չէ՞ որ կա հավանաբար նման կազմակերպություն, որը թերեւս գրանցված է արդարադատության նախարարությունում: Սա ի՞նչ անտերություն է: Իսկ եթե փորձենք պատահե՞ր: Կարծում եմ, այս հարցերը չեն մնա անպատասխան: Հուսանք:

...Անցյալ տարի հայկական առաջին աշխարհաշուրջի մեկնարկին խոպանական Վալենսիա ժամանեց սփյուռքի նախարար Հրանուշ Հակոբյանը: Եվ ահա հիմա, տեղեկանալով, որ երկրորդ փուլի սկիզբը համընկնում է սիրված երգիչ Գուրգեն Դաբաղյանի երաժշտական խմբի Հարավային Ամերիկայի երկրներով համերգային շրջագայությանը, կազմակերպեց հանդիպում «Արմենիա»-ի տախտակամածին: Անհամբերությամբ սպասում էինք խմբին, մտաբերելով, թե ինչպես էինք քաներորդ դարի վերջին եւ քանմեկերորդ դարի սկզբին ողջ ժողովրդով ուրախանում այդ հրաշամանուկով: Ավագ սերունդն այն ժամանակ հիշում եւ նույնիսկ զուգահեռ էր անցկացնում նրա եւ իտալացի լեգենդար տղայի՝ Ռոբերտինո Լորեցտիի միջեւ: Եվ այն ժամանակ մեզ մոտ՝ Հայաստանում մտածում էինք, թե ինչպես կդասավորվի Գուրգենի երաժշտական-երգչական ճակատագիրը անցումային տարիքի պահին: Փա՞ռք Աստծո, ձայնը, «վերաորելով» բնական փոփոխությունը, բոլորովին չկորցրեց իր հմայքը: Ողջ հանրահայտ Ֆերնանդո նավահանգիստը, ավելի ճիշտ՝ «Արգենտինո» առագաստանավային ակումբը սրտի թրթիռով ունկնդրում էր Սայաթ-Նովայի, Կոմիտասի եւ ժողովրդական երգերի կատարումները: Նավամատույցին կառանված զբոսանավակների անձնակազմերը լսում էին հայ երգչին եւ երկար ծափահարում: Եվ ահա մտքովս անցավ՝ ինչո՞ւ տարբեր երկրներ այցելելու ժամանակ Գուրգենը չսովորի եւ չկատարի նրանց ազգային երգերից գոնե մեկը:

Որքա՞ն հայ տաղանդավոր երգիչներ ու երաժիշտներ են փառավորել իրենց հայրենիքը եւ իրենք էլ արժանացել փառքի հենց այն պատճառով, որ իրենց երգացանկում ունեցել են ոչ միայն սեփական ազգային մեղեդիներ ու երգեր: Վերջ ի վերջո ինքը՝ Հարություն Սայադյանը չէր դառնա Սայաթ-Նովա, եթե իր երգերը կատարեր միայն հայերենով: Եվ դա եղել է տասնութերորդ դարում: Բայց չէ՞ որ հիմա ապրում ենք ամբողջովին ինտեգրացված ու «ինտերնետացված» քանմեկերորդում:

...Երբ այս ռեպորտաժը լույս տեսնի, «Արմենիա»-ն արդեն կլինի հեռու-հեռու, դեռեւս բաց մնացող Ատլանտյան օվկիանոսում:

ՀՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ
Բուենոս Այրես

ՍԿԱՆԴԱԼԸ ԿՈՇԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Չեյնիի գործի քննությունը կդադարեցվի 250 մլն դոլարի դիմաց

«Ազգը» դեկտեմբերի 9-ի համարում գրել էր, որ Նիգերիայի իշխանությունները պատշաճաբար կաշառավության մեղադրանք են ներկայացրել «Հալիբարթոն» նավթային ընկերության նախկին ղեկավար, ԱՄՆ նախկին փոխնախագահ Դիկ Չեյնիին: Ֆրանսպրեսի վերջին տեղեկությունների համաձայն, Նիգերիայի իշխանությունները «Հալիբարթոնի» ներկայացուցիչների հետ համաձայնության են եկել դադարեցնելու հակակոռուպցիոն քննությունը 250 մլն դոլար փոխհատուցման դիմաց:

Նիգերիայի տնտեսական հանցագործությունների քննության հանձնաժողովի նախագահ Ֆեմի Բաբաֆեմին ասել է, որ կողմերը արդեն հասել են սկզբունքային համաձայնության: Մնում է, որ Նիգերիայի գլխավոր դատախազը եւս հավանություն տա դրան: Սպասվում է, որ նրա որոշումը հայտնի կդառնա մինչեւ շաբաթավերջ:

Նիգերիացի պաշտոնյաների կաշառման գործով գլխավոր մեղադրյալներից մեկը Դիկ Չեյնին է, մյուսը՝ «Հալիբարթոնի» գլխավոր տնօրեն Դեյվիդ Լեզարը: Տվյալ գործում կա ընդամենը 8 պատասխանող՝ ինչպես ֆիզիկական, այնպես էլ իրավաբանական անձինք: Նիգերիան խոստանում է 250 մլն դոլար փոխհատուցման դիմաց հանել նրանց նկատմամբ հարուցված կաշառավության մեղադրանքները:

Նիգերիացի իրավապահների տվյալներով, Չեյնիի եւ Լեզարի ընկերությունը տարիներ շարունակ կոռուպցիոն սխեմա է օգտագործել Նիգերիայում: Մասնավորապես 1990-ականներին «Հալիբարթոնը» պաշտոնական անձանց կանոնավորապես կաշառքներ է տվել Նիգերի գեսաբերանում գազի վերամշակման գործարանի կառուցման թույլտվություն ստանալու համար: Քննիչների հաշվարկների համաձայն, «Հալիբարթոնը» կաշառքների վրա ծախսել է ավելի քան 180 մլն դոլար:

Հիշյալ գործարանի կառուցմանը մասնակցում էր նաեւ KBR շինարարական ընկերությունը: 2009-ին «Հալիբարթոնը» եւ KBR-ը արդեն պարտավորվել էին 177 մլն դոլար վճարել ԱՄՆ արժեթղթերի եւ սակարանների հանձնաժողովին, որը նույնպես երկու ընկերություններին մեղադրել էր Նիգերիայում անազնիվ գործարարության մեջ: Ավելին, KBR-ը համաձայնել է 400 միլիոնանոց փոխհատուցում վճարել ԱՄՆ արդարադատության նախարարությանը, որը իր հերթին սկսել էր քննել ընկերության գործունեությունը:

Կոսովոյի վարչապետը՝ թմրանյութերի եւ մարդկային օրգանների առեւտրական

Եվրոպայի խորհրդի պատրաստած, բայց առայժմ պաշտոնապես չհրապարակած հատուկ զեկույցը Կոսովոյի ազատագրության բանակի (ԿԱԲ) նախկին հրամանատարներին, ներառյալ Կոսովոյի ներկայիս վարչապետ Հաշիմ Թաչիին, մեղադրում է թմրանյութերի եւ մարդկային օրգանների առեւտրի մեջ:

BBC-ի հայթայթած զեկույցի սեւագրության 27 էջերում 27 անգամ հիշատակվում է Թաչիի անունը, որը 1990-ականների բալկանյան պատերազմի ժամանակ ԿԱԲ-ի քաղաքական առաջնորդն էր:

Հետեւություններն արված են Եվրոպայի խորհրդի հատուկ զեկուցող Դիկ Մարտիի երկամյա հետազոտության արդյունքների հիման վրա: Սպասվում է, որ հետեւությունները Ստրասբուրգում պաշտոնապես կներկայացվեն դեկտեմբերի 16-ին՝ ԵՏ իրավաբանական հարցերի եւ մարդու իրավունքների կոմիտեի նիստում:

Մարտիի զեկույցի սեւագիր տարբերակում ասվում է, որ ԿԱԲ-ի շրջանակներում Հաշիմ Թաչիի հրամանատարությամբ գործած «Դրենիցա խումբը» համագործակցել է թմրանյութերի եւ մարդկային օրգանների առեւտրով զբաղվող մաֆիական հանցախմբերի հետ: ԿԱԲ-ի անդամներին նաեւ մեղադրում են իրավախախտումների մեջ:

Մի շարք փաստեր հաստատում են, որ հանցավոր գործունեությունը շարունակվում է մինչեւ օրս:

BBC-ի հայթայթած տարբերակը հաստատում է բազմաթիվ դրվագներ, որոնք բրիտանացի լրագրողներին հայտնի էին դարձել 2009-ի աորիլին նրանց անցկացրած հետաքննության ընթացքում:

Այն ժամանակ BBC-ն, օրինակ, ներկայացրել էր վկայություններ, որ ԿԱԲ-ին գերի ընկած մարդիկ (ինչպես սերբեր, այնպես էլ ալբանացիներ) Կոսովոյի սահմանով անցկացվում էին Ալբանիա:

Հատուկ զեկույցի հեղինակ, շվեյցարացի Դիկ Մարտին անցյալում դատախազ է եղել իր երկրում: Ներկայումս նա Ազատական կուսակցությունից Շվեյցարիայի խորհրդարանի վերին պալատի պատգամավոր է, ԵԽԽՎ-ի անդամ:

ԵՄ-ը կոչ է անում Իսրայելին՝ վերացնել Գազայի շրջափակումը

Եվրոմիության 27 երկրների արտգործնախարարությունները կոչ են արել Իսրայելին՝ դադարեցնել Պաղեստինյան ինքնավարության Գազայի գոտու շրջափակումը, բացել սահմանային բոլոր անցակետերը՝ մարդասիրական օգնություն ուղարկելու, մարդկանց տեղափոխումը, ապրանքաշրջանառությունը ապահովելու նպատակով: Այս մասին հայտնել է ԵՄ-ի արտաքին գործերով եւ անվտանգության քաղաքականության հարցերով բարձրագույն ներկայացուցիչ Քեթրին Էշթոնը: Հիշեցնենք, որ Իսրայելը Գազայի գոտին շրջափակել էր 2007 թ., երբ Գազայի գոտու վերահսկողությունն անցավ «Համաս» կազմակերպությանը: Էշթոնը ողջունել է նաեւ իսրայելական իշխանությունների՝ Գազայի գոտուց արտահանման ծավալների հնարավորությունները ընդլայնելու որոշումը եւ կոչ արել՝ մոտ ապագայում իրականացնել: Էշթոնի խոսքով՝ ԵՄ-ը մտադիր է աջակցել Գազայի տնտեսության վերկառուցմանը եւ վերականգնմանը՝ մասնավորապես նպաստելով սահմանային մաքսակետերի ենթակառուցվածքների բարելավմանը եւ այնտեղ աշխատող անձնակազմի մասնագիտական հմտությունների բարձրացմանը:

Լ. Մ.

Պլակատային արվեստն անհրաժեշտ է բոլոր ժամանակներում

Պլակատային արվեսը կերպարվեստի ճյուղերից է: Այսօր Հայաստանում քիչ մարդիկ են զբաղվում պլակատային արվեստով, մինչդեռ խորհրդային տարիներին շատ լավ ավանդույթներ են ունեցել. անցկացվել են պլակատի միջազգային մրցույթներ: Նկարիչ, դիզայներ **Արթուր Մանուկյանն** ասում է, որ պլակատը խորհրդային միության քաղաքական ու մշակութային կյանքում կարեւոր նշանակություն է ունեցել: Արթուր Մանուկյանը մեզանում այն քչերից է, որին հետաքրքրում է պլակատը, հիմա նա զբաղվում է արվեստի նաեւ այս ճյուղով: Հայաստանում ներկայումս պլակատային արվեստն անտեսված ոլորտ է, սակայն Արթուր Մանուկյանը կարծում է, որ պլակատային արվեստն անհրաժեշտ է բոլոր ժամանակներում, քանի որ այն խոսում է արդի խնդիրներից այսօրվա տեխնոլոգիաներով ու արտահայտչամիջոցներով: «Պլակատը խոսում է լակոնիկ լեզվով, բայց միաժամանակ խոր ու ազդեցիկ, նրա լեզուն ունիվերսալ է, եւ պլակատը պետք է կարողանա շատ բան ասել քիչ արտահայտչամիջոցներով», հավելում է նկարիչը եւ ընդգծում. «Չկա որեւէ պետություն ու հասարակություն, որոնք չունեն խնդիրներ, հետեւաբար եթե կան խնդիրներ, կա նաեւ պլակատային արվեստի անհրաժեշտությունը»: Պլակատը հասանելի է հասարակության լայն շերտերին, եւ չի ճանաչում ռասսա ու ազգություն: Դիզայներ, արվեստաբան Հասմիկ Մանուկյանն էլ նշում է, որ պլակատը հասարակության վրա ներազդելու լավ միջոց է, սակայն հիմա պլակատն արժանի կերպով չի գնահատվում: Հասմիկ Մանուկյանը եւս զբաղվում է պլակատային արվեստով, նա Հայաստանի նկարիչների միության պլակատի սեկցիայի անդամներից է:

Գոյություն ունեն տարբեր տեսակի պլակատներ, օրինակ՝ աֆիշն ինֆորմացիոն պլակատ է, որը բարձրաձայնում է ինչ-որ միջոցառման, ֆիլմի կամ թատերական ներկայացման մասին: Արժեքավոր ֆիլմերը պահանջում են, որ աֆիշը լինի ազդեցիկ ու որակյալ, քանի որ իր գեղարվեստական արտահայտչամիջոցներով եւ լուծումներով այն գրավում է հանդիսատեսին եւ հետաքրքրություն առաջացնում տվյալ ֆիլմի հանդեպ: Լինում են նաեւ գովազդային ու քաղաքական պլակատներ: Որպես կանոն քաղաքական ուղղվածությամբ պլակատները շատ սուր եւ դիպուկ են լինում:

Արթուր Մանուկյանն ասում է, որ հիմա պլակատի ֆունկցիան իրենց վրա են վերցրել զանգվածային լրատվամիջոցները, հատկապես հեռուստատեսությունը, որը լուսաբանում է այս կամ այն խնդիրն ու շատ արագ տարածում ինֆորմացիան: Նկարիչը կարծում է, որ հեռուստատեսությունն ի տարբերություն պլակատի՝ խնդիրներից խոսում է «չոր» լրատվության միջոցով. «Իսկ պլակատը գաղափարը ներկայացնում է գեղագիտորեն, ինչը հասարակության լայն շերտերի վրա ունենում է ավելի մեծ ու նոպատավոր ազդեցություն, քան «չոր» ինֆորմացիան: Հենց դա է պլակատի յուրահատկությունը»:

Անդրադառնալով պլակատային արվեստի պատմությանը՝ Արթուր Մանուկյանն ասում է, որ պլակատային գիտակցության եւ էսթետիկայի առաջին ծաղիկները եղել են պատերին փակցվող թռուցիկները, բայց որպես արվեստ այն ձեւավորվել է 19-րդ դարի վերջին ու 20-րդ դարի սկզբին: Անցյալ դարի սկզբին սկսեցին տպել ռուսական թատրոնների աֆիշները: Եվրոպան նույնպես ունի պլակատային արվեստի ավանդույթներ: Ա. Մանուկյանն ասում է, որ Լեհաստանում միշտ անցկացվել են պլակատի հեղինակավոր մրցույթներ: Խոսելով արվեստի այս ճյուղի պատմությունից՝ Հասմիկ Մանուկյանն ավելացնում է, որ պլակատի զարգացման գործում մեծ դեր է խաղացել ֆրանսացի հայտնի նկարիչ Անրի դը Տուլուզ-Լոտրեկը, իսկ ինչ վերաբերում է հայ հեղինակներին, Հասմիկ Մանուկյանն առանձնացնում է հայազգի Գեորգի Յակուլովին, որն ապրել ու ստեղծագործել է Եվրոպայում: Արվեստաբանն ասում է. «Ի տարբերություն Հայաստանի՝ աշխարհում պլակատային արվեստն անտեսված չէ, եւ շարունակում է զարգանալ այլ երկրներում»: Հ. Մանուկյանը հիշում է, որ Ղարաբաղյան շարժման տարիներին Հայաստանում պլակատային արվեստը հանդես եկավ նոր շնչով. «Ցույցերին մարդիկ գնում էին պլակատներով, որոնք յուրաքանչյուրն իր ձեռքով էր նկարում: Նույնիսկ այդ ժամանակ սկսեց զարգանալ քարտեզային պլակատի ուղղությունը: Քարտեզային պլակատ ես նույնպես նկարել եմ, այդ ժամանակ կարեւոր դեր ուներ պլակատը, բայց հետո դրա հանդեպ հետաքրքրությունը սկսեց նվազել»:

Ժամանակի ընթացքում նոր տեխնոլոգիաները, ներթափանցելով մեր կյանք, իրենց ազդեցությունն ունեցան նաեւ արվեստի բնագավառում՝ այդ թվում եւ պլակատային արվեստի: Արթուր Մանուկյանն ասում է, որ շատ պլակատներ հիմա նկարում է համակարգչային գրաֆիկայով. «Այսօր արդիական չէ նկարել պլակատներն այնպես, ինչպես արվում էր 50 տարի առաջ, քանի որ փոխվել են տեխնոլոգիաները: Հիմա մատիտի փոխարեն համակարգչային ծրագիր եմ կիրառում, բայց փոխվել է միայն իմ գործիքը, իսկ արտահայտչամիջոցներն ու գաղափարը մնացել են նույնը»:

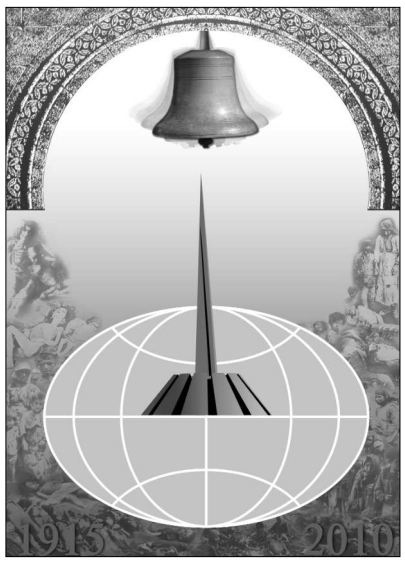

Հեղինակ՝ Հասմիկ Մանուկյան

Հասմիկ Մանուկյանը եւս նշում է, որ համակարգչային ծրագիր ավելի շատ է կիրառում. «Համակարգիչը ստեղծագործելու ավելի մեծ հնարավորություններ ու ազատություն է տալիս: Համակարգչով հնարավոր է օգտագործել ավելի շատ տարբեր եւ սանալ ավելի որակյալ ու հետաքրքրական պլակատ»:

Որպեսզի Հայաստանում պլակատային արվեստը շարունակի զարգանալ, զրուցակիցներս կարծում են, որ անհրաժեշտ է նաեւ պետական ուշադրություն: «Ընդհանրապես մշակույթը՝ այդ թվում եւ պլակատային արվեստը, պետական մոտեցման խնդիր ունեն, ինչը կխթանի այս ճյուղի զարգացումը», ասում է Արթուր Մանուկյանը: Եթե անընդհատ խոսվի պլակատից, կազմակերպվեն մրցույթներ եւ լինեն պարգեւավճարներ, նկարիչները կձգտեն ստեղծագործելու նաեւ այս ոլորտում: «Երբ վերածնվի եւ նոր շնչով սկսի զարգանալ պլակատային արվեստը, կլինի մրցակցություն պլակատի եւ զանգվածային լրատվամիջոցների միջեւ, ու պլակատային արվեստը կսկսի զարգանալ», ավելացնում է Արթուր Մանուկյանը: Բացի վերոնշյալից հարկավոր է ուշադրություն դարձնել նաեւ աշխատանքների որակին: «Առաջնահերթ ուշադրություն է դարձվում ոչ այդքան մասնագիտական ուղղվածությանը, որքան՝ բարեկամական կապերին: Հայաստանում գործում է ծանոթ-բարեկամ մեխանիզմը», ասում է Հասմիկ Մանուկյանը: Հարցիս արդյոք զրուցակիցներս ունենո՞ւմ են պլակատի պատվերներ, Արթուր Մանուկյանը բացասական պատասխան է տալիս. «Բացի այդ՝ պլակատի նշանակությունը քչերն են հասկանում»: Հասմիկ Մանուկյանը պատվերներ ունենում է նկարիչների միությունից եւ տարբեր գովազդային ֆիրմաներից, որոնք պատվիրում են գովազդային պլակատներ: «Այս ասպարեզի մասնագետներն անտեսվում են: Օրինակ՝ Երեւանի քաղաքապետարանն ու նախարարությունները կոնկրետ մի մարդու են տալիս իրենց պատվերները, այսինքն՝

Հեղինակ՝ Արթուր Մանուկյան

իրենք իրենց մարդն ունեն, բայց լավ կլինի՝ պլակատի դեպքում ազատ մրցույթ հայտարարվի, որին մասնակցելու հնարավորություն կունենան տարբեր մարդիկ, եւ ժյուրին էլ կընտրի լավագույն աշխատանքը»:

Միանշանակ ասել, թե պլակատին բացարձակ ուշադրություն չի դարձվում, սխալ կլինի: 2009 թվականին Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը, Ռուսաստանի հայերի միությունը, Սփյուռքի նախարարությունը եւ Նկարիչների միությունը հայտարել էին կերպարվեստի լավագույն գործերի մրցանակաբաշխություն՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 95-րդ տարելիցին: Հասմիկ եւ Արթուր Մանուկյանները մասնակցել են այդ մրցանակաբաշխությանը, եւ այս տարի դարձել դափնեկիրներ: Մեծ եղեռնի թեմայով նրանց պլակատներն արժանացել են մրցանակների: Զրուցակիցներս տարբեր մրցույթների ու ցուցահանդեսների են մասնակցել, ստեղծագործում են տարբեր թեմաներով, բայց Հասմիկ Մանուկյանն ասում է, որ իրեն ավելի հոգեհարազատ են հայրենասիրական թեմաները: Արթուր Մանուկյանը պատմում է, որ պլակատային արվեստով միշտ էլ հետաքրքրվել է, հիշում է երբ դեռ սովորում էր Գեղարվեստի պետական ակադեմիայում, մասնակցել է պլակատի հանրապետական ցուցահանդեսի. «Այդ ժամանակ իմ առաջին պլակատը՝ «Խղճի ազատությունը» շահեց 2-րդ մրցանակը: Դա եղավ խթան, որպեսզի զբաղվեմ պլակատային արվեստով»: Հասմիկ Մանուկյանն էլ հիշում է, որ իր առաջին մրցանակին արժանացել է 2004 թվականին հակակոռուպցիոն թեմայով մի պլակատի շնորհիվ: Այդ պլակատը նա ներկայացրել է «Թրանսպարենսի ինթերնեշնլ» կազմակերպության հայաստանյան մասնաճյուղի կազմակերպած մրցույթին: Զրուցակիցներս մրցանակներ են ստացել նաեւ 2005-ին «Թանգարանների աշխատողների եւ բարեկամների ասոցիացիայի» ու Ազգային պատկերասրահի նախաձեռնությամբ կազմակերպված պլակատային մրցույթի ժամանակ:

ԻՆԳԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՐՎԵՍՏԱԲԱՆՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔ

Հայ արվեստին նվիրված գիտաժողով Մոսկվայում

Վերջերս Մոսկվայում գումարվեց միջազգային գիտաժողով «Հայաստան-Ռուսաստան: Երկխոսություն գեղարվեստական մշակույթի տարածքում» խորագրով: Գիտաժողովը կազմակերպել էին Ռուսաստանի ճարտարապետության եւ քաղաքաշինության տեսության ու պատմության գիտահետազոտական ինստիտուտը (բաժնի վարիչ՝ Արմեն Ղազարյան) Արվեստագիտության ինստիտուտը եւ ԵՊՀ-ի պատմության ֆակուլտետի հայ արվեստի պատմության եւ տեսության ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ամբիոնը (ամբիոնի վարիչ՝ արվեստագիտության դոկտոր Լեւոն Չուգասզյան), Ռուսաստանի հայերի միության Մոսկվայի քաղաքային մասնաճյուղի գործկոմի փոխնախագահ Գ. Գաբրիելյանը: Գիտաժողովը հովանավորել էին ՀՀ մշակույթի նախարարությունը, Ռուսաստանի հայերի միությունը, «Արամ Խաչատրյան» հիմնադրամը, «Տաճիր գրուպ» ընկերությունը եւ այլք:

Գիտաժողովին Երեւանից մասնակցել են 15 արվեստաբաններ, դասախոսներ Մատենադարանից, Թատրոնի եւ կինոյի պետական ինստիտուտից, Երեւանի ռուսական արվեստի թանգարանից, ԵՃՔՀ-ից, ՀՃ թանգարանից, Ալ. Թամանյանի թանգարան-ինստիտուտից: Գիտաժողովի աշխատանքներին մասնակցել են Դոնի Ռոստովի, Մինսկի, Սիմֆերոպոլի, Սեւաստոպոլի, Լվովի, Մոսկվայի տարբեր հիմնարկների աշխատողներ: Գիտաժողովի ընթացքում ընթերցվել են 44 կարեւորագույն զեկուցումներ, որոնք բաժանված էին երկու հիմնական ենթաբաժիններում՝ պատկերագրություն եւ միջին դարերի արվեստ ու նոր եւ նորագույն ժամանակների արվեստ, ընդգրկելով լայն ժամանակաշրջան՝ սկսած հնագույն շրջանից: Անտեսված չէին նաեւ հայ միջնադարյան երաժշտությունը եւ կինոն: Ուշագրավ է եղել Լվովից Իրինա Գայուկի զեկույցը, ուր տեղ են գտել արվեստաբանի ջանքերով հայտնաբերված ու հետազոտված, Ուկրաինայի 44 թանգարաններում պահվող ու բոլորովին անհայտ մնացած հայ արվեստի 2000 նմուշների նկարագրությունը: 18-19-րդ դդ. հայ մետաղագործ վարպետների ժառանգության գնահատականը տեղ էր գտել Բելառուսից Իրինա Սկվորցովայի, Ղրիմի հայկական հուշարձաններինը՝ Տաթեւիկ Սարգսյանի, Երուսաղեմի հայկական վաղ քրիստոնեական խաչանկարներինը՝ Ս. Սարիխանովայի, հայկական, ռուսական եւ բյուզանդական մանրանկարչությանն ու որմնանկարչությանը՝ գիտաժողովում հնչած զեկույցներում ու ելույթներում: Դրանց անդրադարձել են նաեւ Լեւոն Չուգասզյանը, Սեյրանուշ Մանուկյանը, Զարուհի Հակոբյանը, Մելիք Առաքելյանը: Իսկ Շարիֆ Շուկուրովի ելույթում շոշափված էին Իրանի, Կովկասի, Ռուսաստանի աշտարակաձեւ շինությունների զարգացմանն առնչվող խնդիրները: Հայ մեծ ճարտարապետ Ալ. Թամանյանի գործունեությանը՝ Հայաստանում եւ Ռուսաստանում, անդրադարձել է Արմեն Ղազարյանն իր զեկույցում: Գիտաժողովում անդրադարձել են նաեւ Հայաստանում ռուսական մշակույթին, որը զեկուցող Նատալիա Կոմաշկոն նվիրել էր Էջմիածնի հավաքածուի 90 ռուսական սրբապատկերներին: Մոսկվայաբնակ արվեստագետների մասին խիստ արժեքավոր նյութեր էին պարունակում քանդակագործ Գրիգոր Ֆրանգոզյանի մասին Օլգա Կոստինայի եւ նկարիչ Բորիս Օթարովի մասին Նինա Գաբրիելյանի ելույթները:

Գիտաժողովի օրերին ընթերցված բոլոր ելույթներին հնարավոր չէ մեկ հոդվածով անդրադառնալ, բայց որ այն շատ կարեւոր, խիստ անհրաժեշտ եւ բնական մի երեւույթ է հայ եւ ռուս ժողովուրդներին միացնող դարավոր անհամար կապակցությունների, իրադարձությունների ընդհանուր համայնապատկերի պատառի վրա՝ փաստ է: Այս գիտաժողովն ընդամենը համագործակցության առաջին քայլն է վերը նշված երեք հիմնարկների միջեւ, որոնք ջանք ու եռանդ չեն խնայելու շարունակելու համատեղ մեծածավալ գիտաժողովի կազմակերպումը Երեւանում: Այսօր Ռուսաստանում, Բելառուսում, Ուկրաինայում եւ նախկին խորհրդային Միության այլ տարածքներում, եւ առհասարակ աշխարհի շատ երկրներում թանգարանների պահոցներում կան անթիվ ու անհամար հայ արվեստի տեսակ-տեսակ ստեղծագործություններ, որոնք հնարավոր չէ ուսումնասիրել միայն հայաստանյան գիտնականների ուժերով եւ անհրաժեշտ է զորաշարժի ենթարկել նաեւ այլ երկրների գործընկերներին:

Հենց այդ մտահոգությամբ էլ կգումարվի հաջորդ գիտաժողովը: Որպես վերջաբան նշենք, որ գիտաժողովին հաջորդած օրերին «Կիրիլ-Մեֆոյի» ռուս-իտալական հոգեւոր հիմնադրամի կենտրոնում կայացել է «Հայ մանրանկարչություն» օրացույց-գրքույկի շնորհանդեսը հենց այդ հիմնադրամի հրատարակությամբ: Ի դեպ, օրացույց-գրքույկը հրատարակվել է առանձին-առանձին նաեւ իտալերեն, ֆրանսերեն եւ գերմաներեն: Իսկ երկրորդ նշանակալից երեւույթն այն էր, որ Հայ արվեստի պատմության եւ տեսության ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ամբիոնի դասախոս Շուշան Զոհրաբյանին հաջողվել է Մոսկվայի Բախտուշինի թանգարանում հայտնաբերել Վարդգես Սուրենյանցի անհայտ մնացած երեք թատերական էսքիզները:

ՄԱԲԻԵՏԱ ՄԱԿԱԲՅԱՆ

ՆԱՐԵԳԱՑԻ ԱՐՎԵՍՏԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

NAREGATSI ART INSTITUTE

Դեկտեմբերի 20-ից 26-ի միջոցառումների ծրագիր

դեկտեմբերի 22, չորեքշաբթի
«Կինոերեկոներ չորեքշաբթի օրերին»
Ժ. 19:00- Սովետական ամանորյա մուլտֆիլմեր

դեկտեմբերի 23, հինգշաբթի
Ժ. 18:00- «Ճանապարհ». երիտասարդ ստեղծագործող Կարեն Գրիգորյանի երեկոն:
Ծրագրում՝ Կ. Գրիգորյանի տարբեր ժանրերի ստեղծագործություններից:
Ցուցահանդես (լուսանկար, գրաֆիկա):
Համերգ (դասական). Արեգ Միրզոյան:
Ֆիլմի ցուցադրություն. «Հրեշտակը տանիքների վրա» (գեղարվեստական,17ր.)
Ռեժ.՝ Կարեն Գրիգորյան, Նաիրա Մուրադյան:
Ցուցահանդեսը կտեւի մինչեւ դեկտեմբերի 29-ը:

ք. Երեւան,Վարդանանց 16/1 (010) 58-01-05, 58-08-50
- Vardanants Street 16/1, Yerevan,Armenia (010) 58-01-05
www.naregatsi.org

Սմբատ Լոլուշյան. «Համոզված եմ, որ ապագայում կրկին մեծ նվաճումներ ենք ունենալու»

Ընթացիկ մրցաշրջանը բավական հաջող էր հայ պատանի շախմատիստների համար: Բոլորովին վերջերս Հայաստանի պատանեկան հավաքականը գերազանց ելույթներ ունեցավ Թուրքիայում անցկացված մինչեւ 16 տարեկանների շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայում՝ նվաճելով չեմպիոնի տիտղոսը: Սեպտեմբերին Բաթումում անցկացված Եվրոպայի պատանեկան առաջնությունում Սամվել Տեր-Սահակյանը (մինչեւ 18 տարեկանների մրցաշարում), Կարեն Գրիգորյանը (մինչեւ 16 տ.) եւ Շանթ Սարգսյանը (մինչեւ 8 տ.) դարձան արծաթե մրցանակակիրներ, ընդ որում առաջին երկուսը միայն լրացուցիչ գործակիցներով չեմպիոնի տիտղոսը զիջեցին մրցակիցներին: Իսկ հոկտեմբերին Հունաստանում Սամվել Տեր-Սահակյանը նվաճեց մինչեւ 18 տարեկանների աշխարհի պատանիների փոխչեմպիոնի կոչումը:

Շախմատային տարին ամփոփելու նպատակով հարցազրույցի հրավիրեցինք շախմատի Հայաստանի ֆեդերացիայի փոխնախագահ, շախմատի ակադեմիայի տնօրեն, միջազգային գրոսմայստեր Սմբատ Լոլուշյանին:

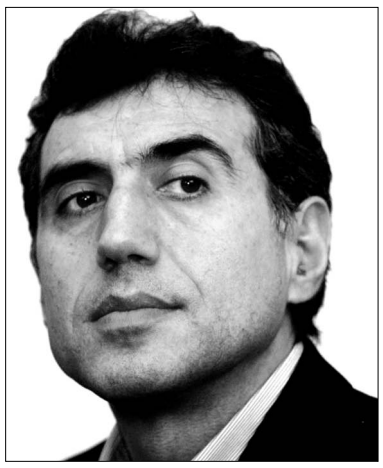

- Պարոն Լոլուշյան, վերջին տարիներին Հայաստանի պատանեկան շախմատում կարծես զգալի առաջընթաց է նկատվում, որի ապացույցն ընթացիկ մրցաշրջանում գրանցված նվաճումներն են: Ինչպե՞ս կգնահատեք ընդհանուր իրավիճակը պատանեկան շախմատում:

- Լուրջ չէ, բայց որոշակի առաջընթաց իրոք նկատվում է: Մեզ հաստկաթես ուրախացրեց պատանեկան հավաքականը՝ Թուրքիայում նվաճելով օլիմպիադայի չեմպիոնի տիտղոսը: Ասեմ, որ մինչեւ մեկնարկն էլ հավատում էի, որ մեր շախմատիստները վերելքով հանդես կգան, քանի որ տարիքային այդ խմբում ուժեղ շախմատիստներ ունենք: Դա ապացուցեց նաեւ Եվրոպայի առաջնությունը, որտեղ նրանցից 4-ը տեղ զբաղեցրին լավագույն տասնյակում: Գաղտնիք չէ նաեւ, որ մեր տղաներն ավելի համախմբված են հանդես գալիս թիմային մրցաշարերում: Հաղթանակը սպասելի էր: Թերեւս հաճելի անակնկալ էր, որ մեր թիմը 3 միավորով գերազանցեց մոտակա մրցակիցներին: Նման բարձր կարգի մրցումներում դա հազվադեպ է պատահում:

Մեր շախմատիստների գերազանցությունը մրցակիցների նկատմամբ արտահայտվեց նաեւ նրանով, որ Կարեն Գրիգորյանը, Հովհաննես Գաբուզյանն ու Դավիթ Շահինյանն իրենց խաղատախտակների վրա լավագույն արդյունքը ցույց տվեցին: Լավ հանդես եկան նաեւ Ռոբերտ Աղասարյանն ու Տիգրան Ս. Պետրոսյանը: Կարծում եմ, որ մեր օլիմպիական չեմպիոնները բոլոր հնարավորություններն ունեն բարձրակարգ գրոսմայստերներ դառնալու: Դա կախված է նրանց աշխատասիրությունից, իսկ օժտվածություն բոլորն էլ ունեն:

Ընդհանրապես կան շնորհալի պատանիներ: Կնշեի Մանուել Պետրոսյանին, Կարեն Գրիգորյանին, Վահե Բաղդասարյանին: Աղջիկների մոտ էլ մի փոքր առաջընթաց է զգացվում: Սամվել Տեր-Սահակյանը, որի մոտ կարծես մի շրջան անհաջողություններ էին սկսվել, կրկին վստահ խաղ է ցուցադրում:

- Ի դեպ, Սամվել Տեր-Սահակյանն աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններում վերջին տուրում ձեռքից բաց թողեց չեմպիոն դառնալու հիանալի հնարավորությունը: Ինչո՞վ կբացատրեք դա:

- Եվրոպայի առաջնությունում ավարտական տուրում Սամվելը ոչ-ոքի խաղաց, մրցակիցը հաղթեց եւ միայն լրացուցիչ գործակիցներով հայ շախմատիստին չհաջողվեց չեմպիոն հռչակվել: Աշխարհի առաջնությունում պատմությունը կրկնվեց: Այս անգամ Սամվելը պարտվեց ու ստիպված էր բավարարվել արծաթե մեդալով: Գուցե զգացնել տվեց հոգեբանական գործոնը: Մարզիչներին թերեւս չհաջողվեց հոգեբանորեն նախապատրաստել վճռորոշ հանդիպմանը: Նշեմ, որ պատանիների հետ մեծ ծավալի աշխատանք են կատարում մարզիչներ Արտաշես Մինասյանը, Արսեն Եղիազարյանը, Վահագն Խաչատրյանը, որոնց ներդրումը մեծ է գրանցված հաջողություններում:

- Ինչպե՞ս են գործերը շախմատային ակադեմիայում:

- Ակադեմիայի հիմնական նպատակն է զարգացնել մեր լավագույն պատանի շախմատիստների շախմատային ունակությունները, պայմաններ ստեղծել նաեւ մարզերի երեխաների հետ ինտերնետային ցանցի միջոցով պարապմունքներ անցկացնելու, շախմատը մասսայականացնելու համար: Ակադեմիայի շենքային նոր պայմանները հնարավորություն են ընձեռում կազմակերպելու մրցաշարեր, հավաքներ, մարզիչների եւ մրցավարների վերապատրաստման դասընթացներ: Ընդհանուր առմամբ 1000-1200 երեխա այս կամ այն կերպ շփվում է մեր ակադեմիայի հետ:

- Այս տարին մեր մեծահասակների հավաքականների համար արգասաբեր չէր: Աշխարհի թիմային առաջնությունում, համաշխարհային օլիմպիադայում չհաջողվեց նույնիսկ մրցանակակիր դառնալ: Ի՞նչ է սա. նահանջ, թե՞ ժամանակավոր դադար: Գուցե ժամանակն է թարմ ուժեր ընդգրկել հավաքականում:

- Հավաքականում թարմ ուժեր արդեն կան: Արդեն 2-րդ տարին հավաքականում է հանդես գալիս Արման Փաշիկյանը: Նա այս տարի ավելի հաջող խաղաց: Ուրախալի է նաեւ Ավետիք Գրիգորյանի ընդգրկվելը հավաքականում: Առաջիկայում նման հնարավորություն ունեն Զավեն Անդրեասյանն ու Հրանտ Մելքումյանը:

Վերջին 2 մրցաշարերում իրենց հնարավորություններից ցածր հանդես եկան մեր հավաքականի հարվածային ուժերը՝ Վլադիմիր Հակոբյանն ու Գաբրիել Սարգսյանը, ինչն ազդեց թիմի ընդհանուր արդյունքի վրա: Օլիմպիադայում Լեւոն Արոնյանը շատ լավ խաղաց, Փաշիկյանի արդյունքն էլ վատ չէր: Հարկավոր է խորհել, վերլուծել տեղի ունեցածը: Պետք է հասկանալ, թե ինչու է Գաբրիելի խաղը մի փոքր խամրել: Գուցե դա ժամանակավոր բնույթ է կրում: Չէ՞ որ յուրաքանչյուր շախմատիստի մոտ էլ խաղային անկումներ լինում են: Սակայն ես լավատես եմ: Համոզված եմ, որ ապագայում կրկին մեծ հաղթանակներ ու նվաճումներ ենք ունենալու:

- Ի՞նչ կասեք կանանց հավաքականի ելույթների մասին:

- Կարծում եմ, որ վերջին տարիներին մեր հավաքականը շատ լավ է խաղում, առաջընթաց կա: Ինչ խոսք, դրանում իր ներդրումն ունի մեր փորձառու գրոսմայստեր Աշոտ Անանասյանը, որն անհատապես պարապում է Լիլիթ Մկրտչյանի եւ Լիլիթ Գալոյանի հետ: Արդյունքն առկա է: Նա ներկայումս կանանց հավաքականի մարզիչն է եւ ժամանակի ընթացքում նրա փորձառությունը կօգնի մեր շախմատիստուհիներին ավելի բարձր արդյունքների հասնել: Հիմա արդեն հավաքականում 3 ուժեղ շախմատիստուհիներ ունենք: Մնում է լուծել 4-րդ խաղատախտակի եւ պահեստայինի հարցը: Իհարկե, եթե Նելլի Աղինյանը լավ մարզավիճակում է, ապա հաջող է խաղում, սակայն ամեն դեպքում նա իր խաղամակարդակով զիջում է առաջատարներին: Եթե հաջողվի լուծել վերը նշված խնդիրը, ապա շատ ուժեղ կանանց հավաքական կունենանք: Թեեւ ներկայումս էլ բավարարված եմ մեր շախմատիստուհիների ելույթներով:

- Բայց Էլինան ու Լիլիթն աշխարհի առաջնությունում հիասթափեցրին շախմատասերներին՝ առաջին իսկ փուլից հետո դուրս մնալով պայքարից:

- Ինչ արած, սպորտում, այդ թվում նաեւ շախմատում, հաջողություններն ու անհաջողություններն անբաժան են: Էլինայից ու Լիլիթից բարձր արդյունքներ էինք ակնկալում, սակայն նրանք վրիպումներ թույլ տվեցին, որոնք ճակատագրական էին:

Մխիթարյանը «Շախտյորի» լավագույն լեգեոնականն է

«Շախտյորի» պատշոնական կայքէջում անցկացված հարցման արդյունքներով Հենրիխ Մխիթարյանը ճանաչվել է թիմի լավագույն լեգեոնական: Հարցման 7436 մասնակիցներից 3037-ը (40,84 տոկոսը) իրենց ձայնը տվել են Հենրիխին: 2-րդ տեղում «Շախտյորի» խորվաթ հարձակվող Դարիո Սռնան է (1707 ձայն): Լավագույն եռյակը եզրափակել է բրազիլացի էդուարդոն (906):

Մյուս լեգեոնականների ցուցանիշներն այսպիսին են. Դուգլաս Կոստա (654), Վիլիան (566), Ֆեռնանդինյո (167), Լուիս Ադրիանո (133), Ռազվան Ռաց (84), Ժադսոն (83), Մարսելո Մորենո (45), Բրունո Ռենան (25), Թոմաշ Հյուբման (16), Ալեխս Տեյշեյրա (13):

ՀՀ հավաքականը տարին եզրափակեց 60-րդ տեղում

ՖԻՖԱ-ն հրապարակել է ազգային հավաքականների դասակարգման հերթական ցուցակը: Հայաստանի հավաքականը նախորդ ամսվա համեմատ մեկ հորիզոնականով նահանջել է՝ Վենեսուելայի ընտրանու հետ բաժանելով 60-րդ տեղը: Հիշեցնենք, որ մեր հավաքականի համար լավագույն ցուցանիշը հոկտեմբերին զբաղեցրած 59-րդ հորիզոնականն է:

ՀՀ հավաքականը 2010-ը սկսել էր 102-րդ տեղում եւ տարին ավարտեց 60-րդ հորիզոնականում: Առաջընթացն ակնհայտ է: Հիշեցնենք, որ 2009-ը մեր հավաքականն ավարտել էր 100-րդ տեղում, 2008-ին 113-րդ տեղում էր: Մինչեւ ընթացիկ մրցաշրջանը լավագույն արդյունքը գրանցվել էր 1999-ին, երբ մեր ֆուտբոլիստները տարին ավարտել էին 85-րդ հորիզոնականում:

Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարում ՀՀ հավաքականի մրցակիցներից բոլորից բարձր տեղ է գրավում Ռուսաստանը, որը պահպանել է դիրքը 13-րդ հորիզոնականում: Սլովակիայի ընտրանին 2 հորիզոնականով նահանջել եւ զբաղեցնում է 20-րդ տեղը, իսկ հոլանդացիները 36-րդ տեղում են: Նրանք 4 տեղով նահանջել են: Մակեդոնիայի հավաքականը պահպանել է տեղը 76-րդ հորիզոնականում, Անդորրայի ընտրանին՝ 202-րդ տեղում:

Լավագույն տասնյակում փոփոխություններն աննշան են: Գերմանացիները շրջանցել են բրազիլացիներին՝ տեղափոխվելով 3-րդ հորիզոնական, իսկ խորվաթները 9-րդ տեղը զիջել են եգիպտացիներին: Դասակարգման ցուցակը շարունակում է գլխավորել Իսպանիայի հավաքականը, որին հաջորդում են հոլանդացիները: 5-8-րդ տեղերում են Արգենտինայի, Անգլիայի, Ուրուգվայի եւ Պորտուգալիայի հավաքականները:

Ավետիք Գրիգորյանն առաջատարների խմբում է

Բուլղարիայում ընթացող շախմատի մրցաշարի մասնակիցները մեկ օրում 2 տուր անցկացրին: Ավետիք Գրիգորյանը 2-րդ տուրում էլ հաղթանակ տոնեց՝ առավելության հասնելով Սոթիրիոս Մալիկենթոզի նկատմամբ, իսկ Բրանիմիր Մախիմովիչի հետ մրցավեճն ավարտեց ոչ-ոքի: 3 տուրից հետո Գրիգորյանը 2,5 միավորով 10-րդ տեղում է:

Այսուսակը 3-ական միավորով գլխավորում են Աթանասիոս Մաստրովասիլիսը, Թամիր Նաբատուն, Պետար Առնոուդովը, Բորիս Սավչենկոն, Գրիգոր Գրիգորովը եւ Նանկո Դոբրեւը:

«Միկայի» մրցակիցները հայտնի են

Հայտնի դարձան հունվարի 14-23-ը Սանկտ Պետերբուրգում կայանալիք ֆուտբոլի «Համագործակցության գավաթի» մրցաշարում «Միկայի» մրցակիցները: Բ խմբում ընդգրկված «Միկան» կմրցի Ղազախստանի «Տոբոլի», Ռիգայի «Սկոնտոյի» եւ Տաշքենդի «Բունեդկորի» հետ:

Ա խմբում հանդես կգան Ադրբեջանի «Ինտերը», Մոլդովայի «Իսկրա-Ստալը», Տաջիկստանի «Իստիկլոլը» եւ Ղրղզստանի «Նեթչին»:

Շ խմբում ընդգրկված են Ռուսաստանի չեմպիոն «Զենիթը», Թուրքմենստանի «Նեբիտչին», Բելառուսի «Շախտյորը» եւ Էստոնիայի «Ֆլորան»:

Դ խմբում պայքարի մեջ կներգրավվեն ՌԴ երիտասարդական հավաքականը, Կիեւի «Դինամոն», ֆինական ՀԻԿ-ը ու Լիտվայի «Պանեւեժիսը»:

Խմբերում 1-ին եւ 2-րդ տեղերը զբաղեցրած թիմերը պայքարը կշարունակեն քառորդ եզրափակիչում: Խաղացանկը հայտնի կդառնա ավելի ուշ:

Հոկկինսը հնարավորություն ունի դառնալու ամենատարեց աշխարհի չեմպիոնը

Դեկտեմբերի 18-ին քաշային երկու կարգերում աշխարհի նախկին չեմպիոն, 45-ամյա ամերիկացի բոքսամարտիկ Բեռնարդ Հոկկինսը կմենամարտի WBC-ի եւ IBO-ի վարկածներով կիսածանրքաշային կարգի աշխարհի ներկայիս չեմպիոն, 28-ամյա կանադացի Ժան Պասկալի հետ: Եթե Հոկկինսին հաջողվի հաղթել Պասկալին, ապա բոքսամարտի պատմության մեջ կդառնա աշխարհի ամենատարեց չեմպիոնը: Մենամարտի օրը Հոկկինսը կլինի 45 տարեկան 337 օրական: Ներկայիս ռեկորդը պատկանում է ամերիկացի լեգենդար բոքսամարտիկ Ջորջ Ֆորմանին, որը 1994-ի նոյեմբերի 5-ին, 45 տարեկան 300 օրական տարիքում նվաճեց WBA/IBF-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը՝ նոկաուտի ենթարկելով իր հայրենակից, 27-ամյա Մայքլ Մուրերին:

«Իմ եւ Ֆորմանի տարբերությունն այն է, որ մարդիկ չէին կարծում, թե նրան կհաջողվի նվաճել աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Այն ժամանակ նա հեռնատպահ էր համարվում: Իմ պարագայում մարդիկ ոչ միայն կարծում են, որ կարող եմ հաղթել, այլեւ համոզված են, որ վստահ հաղթանակ կտոնեմ: Ես էլ պատրաստվում եմ ապացուցել, որ նրանք ճիշտ են: Մրցակցիս երիտասարդ լինելն ինձ չի հուզում: Ռինգում արդեն հանդիպել եմ երիտասարդ բոքսամարտիկների հետ: Նա կնյարդայնանա, երբ ռինգում հանդիպի իմ պես մեծության, լեգենդի հետ: Ես կշարունակեմ կերտել պատմությունը իմ նվաճումներով», նշել է Հոկկինսը:

Չնայած տարեց տարիքին, Հոկկինսը վերջին 6 մենամարտերից 5-ում հաղթել է, այդ թվում՝ 4 անվանի բոքսամարտիկների: Առավել նշանակալից էր նրա հաղթանակը միջինքաշային կարգում աշխարհի չեմպիոն, ամերիկացի Կելի Պավլիկի նկատմամբ, որը 17 տարով փոքր էր Հոկկինսից:

Խաղաղ տուր

Լոնդոնում ավարտին է մոտենում շախմատի մրցաշարը 8 գրոսմայստերների մասնակցությամբ: Ավարտական տուրից առաջ մրցաշարում եռիշխանություն է: Այսուսակը 10-ական միավորով գլխավորում են Մագնուս Կառլսենը, Վիշվանաթան Անանդը եւ Լյուկ Մակշեյնը: Նրանց մեկ միավոր են զիջում Հիկարու Նակամուրան եւ Վլադիմիր Կրամնիկը: Մայքլ Ադամսն ունի 7 միավոր, Դեւիդ Հաուելը՝ 3: Այսուսակը 2 միավորով եզրափակում է Նայջել Շորթը:

6-րդ տուրի բոլոր պարտիաներն էլ ոչ-ոքի ավարտվեցին: Հաշտություն կնքեցին Կրամնիկն ու Կառլսենը, Մակշեյնն ու Նակամուրան, Ադամսն ու Անանդը, Շորթն ու Հաուելը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Օրվա հետքերով

Մահմեդական «արքություններ»

Չնայած ամերիկացիների մի քանի տասնյակ տոկոսը վստահ է, որ նախագահ Օբաման մահմեդական է, եւ չնայած ԱՄՆ նախագահը վերջին ասիական շրջագայության ընթացքում Ինդոնեզիայի մայրաքաղաք Ջակարտայում «միջկրոնական հանդուրժողականության» կոչ արեց, պարզվում է, որ Վաշինգտոնը «բավականին անհանգստացած է Եվրոպայում, կոնկրետ՝ Բրիտանիայում, «մահմեդական տարի» քանակի ու ազդեցության մեծացման առումով»: Ամերիկյան այս անհանգստության մասին տեղեկանում ենք WikiLeaks-ից: Որ Եվրոպային իրոք սպառնում է «մահմեդականացում»՝ գիտենք արդեն, թերեւս հենց այդ պատճառով Սարկոզին ու Մերկելը սկզբունքորեն դեմ են մահմեդական Թուրքիայի անդամակցությանը Եվրոմիությանը, անգամ, կրկին ըստ WikiLeaks-ի, Ֆրանսիայի նախագահը «տանել չի կարողանում Թուրքիայի դրոշը», իսկ Ֆլանդրիայի խորհրդարանի նախագահ Ժան Պոմանսի կարծիքով էլ՝ «աշխարհի ամենազզվելի ժողովուրդը թուրքերն են»: Նկատում ենք նաեւ, որ «մասսայական անկարգություններ», «ահաբեկչություններ», «ամենատարբեր պայթյուններ» լինում են հիմնականում աշխարհի այն խոշոր քաղաքներում, որտեղ եկեղեցու կողքին մզկիթ կա: Ճիշտ է՝ շատ դեպքերում «մոլլային այցելողները» տուժողի դերում են «վանահոր մոտ խոստովանության գնացողներից», սակայն, ընդհանուր առմամբ՝ Ավեստարանում չէ, որ գրված է «սրբազան պատերազմի մասին», մինչդեռ Ղուրանը՝ իր «ջիհադով», շարունակում է անցնել ու հաստատվել բազմաթիվ երկրներում:

«Պատերազմի տուն» եւ «Իսլամի տուն»

Աշխարհին տիրանալը իսլամի հիմքն է: Եվ ազատական, եւ ծայրահեղական մահմեդականները վերջին հաշվով հետամուտ են հենց այս նպատակի իրագործմանը: Իսկ իսլամի օրենքները երկու հիմք ունեն՝ բուն Ղուրանը եւ «նախադեպերը» (արաբերեն՝ Սունա): Այս վերջինը առավելապես Մուհամմեդ մարգարեի կյանքն է, որ, ըստ ամենն մի մահմեդականի, անսխալական է, ընդօրինակման արժանի, քանի որ «ամբողջ կյանքում հետեւել է իսլամի օրենքներին», այսինքն՝ շարիաթին: Ինչ վերաբերում է Սունային, ապա մի շարք մահմեդական երկրներում պետական, քաղաքական, քաղաքացիական օրենսդրության հիմքն է: Առավելապես այս հիմքով են ձեւավորվում մահմեդականների պատկերացումները խաղաղության եւ պատերազմի մասին: Համաձայն այդ պատկերացումների՝ աշխարհը բաժանված է երկու մասի՝ «Պատերազմի տուն» եւ «Իսլամի տուն»: Բնականաբար մահմեդական աշխարհը հենց «Իսլամի տունն է», իսկ աշխարհի այն հատվածը, որ մահմեդական չէ, եւ որը մահմեդականները ցանկանում են «ենթարկեցնել», «Պատերազմի տունն է»: Ընդ որում, տարածքը, որը երբեւէ եղել է մահմեդականների ենթակայության տակ, հավերժ համարվում է մահմեդականների տարածք, որի «ազատագրման» համար մահմեդականը պատրաստ է ջիհադի, որն էլ իր հերթին Ղուրանի սահմանած պարտավորություն է: Հետեւաբար՝ շիա մահմեդական Ադրբեջանը (չնայած վերջինիս մահմեդական լինելը մի քիչ վիճարկելի է), խոսելով իր տարածքային ամբողջականության մասին, առավել եւս՝ պատերազմի վերսկսման մասին, նկատի ունի (հիմքային առումով) հենց «պատերազմը գյավուրների դեմ»:

«Ոչ թե խաղաղություն, այլ ժամանակավոր հրադադար»

628-ին «բոլոր մահմեդականների օրինակ ծառայող» Մուհամմեդ մարգարեն համաձայնագիր ստորագրեց քուրեյշ ցեղախմբի հետ, որը հայտնի է «Հադաիվյայի պայմանագիր» անունով: Տվյալ ժամանակահատվածում քուրեյշները ռազմական առումով շատ ավելի զորեղ էին մարգարեի զորախմբից: Պայմանագրով կողմերը պարտավորվեցին 10 տարի ժամկետով չհարձակվել միմյանց վրա: Սա զգալիորեն թուլացրեց ցեղախմբի զգոնությունը, քանի որ քուրեյշները վստահում էին Մուհամմեդ մարգարեի «երդմանն ու ստորագրությանը»: 10-ամյա խաղաղություն ապահովող համաձայնագրի կնքումից երկու տարի անց Մուհամմեդը հարձակվում է քուրեյշների ենթակայության տակ գտնվող Մեքքայի վրա: Մեքքացիները ծնկի էին եկել մարգարեի առջեւ, որպեսզի նա հնարավորություն ընձեռի իրենց՝ վերացնելու այն պատճառները, որոնք առաջ էր բերել Մուհամմեդը՝ պայմանագիրը խախտող պատերազմը հիմնավորելու համար»: Մարգարեն չընդունեց մեքքացիների պատվիրակությանը, որոնք այլեւս ենթարկվեցին նրան: Այսպիսով մարգարեն բոլոր մահմեդականների համար հիմք դրեց «նախադեպի»՝ այսպես կոչված խաղաղության պայմանագիր կնքելով՝ նա արդեն գիտեր, որ նոր պատերազմը անխուսափելի է, եւ ընդամենը ժամանակ կորզեց նախապատրաստվելու: Մահմեդականները երբեք «խաղաղության անժամկետ պայմանագիր» չեն կնքում: Երբ գիտակցում է, որ պատրաստ չեն պատերազմի կամ շարունակելու, ժամանակավոր հրադադար են կնքում, իսկ դա միայն այն պատճառով, որ նախապատրաստվեն նորին: Քանի որ իսլամում սկզբունքորեն չի կարող հավերժ խաղաղության համաձայնագիր կնքվել մահմեդականի եւ «անհավատի» միջեւ, դա հնարավոր է միայն մահմեդականների միջեւ:

«Լռությունը համաձայնության նշան չէ»

Եվ մի «նախադեպ». միջնադարում մահմեդական խալիֆ Ալին գնաց բանակցությունների իր դեմ ապստամբած Դամասկոսի ղեկավարի հետ. պատերազմում կողմերից որեւէ մեկը չէր կարողանում հաղթանակ տանել: Խալիֆը առաջարկեց Դամասկոսի ղեկավարին՝ խոսել առաջինը, իսկ ամբողջ ընթացքում Ալին միայն գլխով հավանության նշաններ էր տալիս: Երբ զրույցն ավարտվեց, Դամասկոսի ղեկավարը, որը այդպես էլ չլսեց խալիֆին, շտապեց հայտարարել, թե խալիֆ Ալիի հետ բանակցությունները ավարտվել են հաջողությամբ. «Ալին ընդունեց մեր բոլոր առաջարկներն ու պայմանները»: Սրանից հետո մահմեդական խալիֆը պատասխանեց. «Բայց չէ՞ որ ես երբեք նրանց առաջարկներին չեմ համաձայնել»: Մահմեդական դիվանագետները, որպես կանոն, խոսելու, արտահայտվելու առաջին հնարավորություն տալիս են դիմացի կողմին, որպեսզի «թշնամին» բացի խաղաթղթերը, իսկ իրենք կարողանան հասկանալ մյուս կողմի դիրքորոշումը ամբողջությամբ: Ի դեպ, երբ 1996-ին Իսրայելը բանակցությունների սեղանի առջեւ էր նստած պաղեստինցիների հետ, Շիմոն Պերեսը զրույցից հետո ասաց. «Նրանք համաձայնեցին մեր բոլոր ծրագրերին: Զրույցի ամբողջ ընթացքում Արաֆաթը գլխով հավանության նշաններ էր անում»: Հետաքրքրական կլիներ մտնել այն «փակ դռներից», որոնց հետեւում բանակցում են նախագահներ Սարգսյանն ու Ալիեւը՝ Մեդվեդեւի ներկայությամբ. արդյո՞ք Իլհամ Ալիեւը միայն «լուռ գլխով է անում»:

Ուրեմն ի՞նչ անել

Այս հարցում «մեզ օգնության է գալիս» Երուսաղեմի համալսարանի արաբագիտության ամբիոնի պրոֆեսոր Մոշե Շարոնը. «Իսլամին պետք է լուրջ պատճառ, որը կստիպի վերջինիս հրաժարվելու ջիհադից», նկատում է պրոֆեսորը: Իսկ այդ պատճառը թերեւս կլինի մեր շատ ավելի ուժեղ լինելը՝ առաջին հերթին ռազմական առումով: Այս հանգամանքը, ինչպես ցույց են տալիս «նախադեպերը», կստիպի մեր մահմեդական «ոխերիմ հարեւաններին» շարունակել հետաձգել ջիհադը: Եվ, ինչքան մենք շարունակական դարձնենք մեր հզորացումը, այնքան կստիպենք նրանց կնքել նորանոր, թեկուզ ժամկետավոր «խաղաղության պայմանագրեր»: «Իսկական մահմեդական առաջնորդը երբեք չի հարձակվի իրենից ավելի հզոր «թշնամու» վրա», նշել է Երուսաղեմի համալսարանի գլխավոր արաբագետը, որի հավելումը շատ ավելի հետաքրքրական է. «Նույնիսկ այսպես կոչված քաղաքացիական-մահմեդական երկրների առաջնորդներին, որոնք մոռանալով իսլամի «նախադեպերը», պատերազմ կսկսեն, երբեք չեն ների՝ «ոչ վերեւից», ոչ էլ եղբայր մահմեդականները, նույնիսկ նրանք, ում համար ջիհադը ադրելակերպ է»:

ՀՈՎԻԿ ԱՓՅԱՆ

WikiLeaks-ի նյութերը փակ են ԱՄՆ օդուժի համար

ԱՄՆ օդուժի հրամանատարությունը զինծառայողների համար փակել է WikiLeaks-ի նյութեր հրապարակած կայքերը: Այդ մասին հաղորդում է Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը:

CNN հեռուստաընկերության տվյալներով, անմատչելի է առնվազն 25 կայք, մասնավորապես՝ ամերիկյան «Նյու Յորք թայմս», բրիտանական «Գարդիան» թերթերի, գերմանական «Շպիգել» հանդեսի կայքերը: Օդուժի ներկայացուցիչը նշել է, որ կայքերի արգելքը ամեն օր նորացվում է:

Արգելքը տարածվում է օդուժին պատկանող համակարգիչների վրա եւ չի վերաբերի զինծառայողների անձնական համակարգիչներին: Հաղորդվում է, որ ԱՄՆ ռազմածովային եւ ցամաքային ուժերի համար նման սահմանափակումներ առայժմ չկան:

Նոյեմբերին WikiLeaks-ը հրապարակել էր ամերիկացի դիվանագետների մոտ 250 հազար նամակ ու հեռագիր, որոնցում մասնավորապես տիաճ բնութագրեր են տրվում շատ երկրների ղեկավարների: Ավելի վաղ՝ ամռանը, նույն կայքը գաղտնազերծել էր Աֆղանստանում ԱՄՆ ռազմական գործողություններին վերաբերող տասնյակ հազարավոր փաստաթղթեր:

ՀՐԱՏԱԽՈՒՅՑ

«Ոչ գիտատիչ արջ» Եվրոմիությունը՝ կայունության ու խաղաղության աջակից

Ուժեղ, բայց ոչ գիտատիչ, արջի նման: Ըստ Եվրոպական հարեւանության եւ գործընկերության գործիքի տարածաշրջանային տեղեկատվական եւ հաղորդակցության ծրագրի պատվերով անցկացված հարցախույզի, այսպես են պատկերացնում Եվրոմիությունը Հայաստանում ի պատասխան հարցի, թե ինչ կենդանու կարելի է նմանեցնել այդ միությունը: Հարցախույզի մասնակիցները այսպես կոչված «կարծիք ձեւավորողներ»-ն եղել, Հայաստանում հիմնական դերակատարներ եւ գործիչներ համարվող անձինք, որոնք ազդում են հանրային կարծիքի ձեւավորման վրա:

Բավականին ընդգրկուն հարցերի անդրադարձող հարցմամբ պարզվել է, որ Հայաստանի համար Եվրոմիությունը «հարմարվեց» հարեւան է:

Նման հարցումներ են անցկացվել ԵՄ-ի գործընկեր բոլոր երկրներում, նաեւ մեր հարեւանների մոտ: Հանրային կարծիքի 100 լիդերների, նաեւ հասարակայնության 400 ներկայացուցիչների պատասխաններով՝ հայերի մեծամասնությունը համարում է, որ Հայաստանը ԵՄ-ի հետ լավ հարաբերություններ ունի եւ որ ԵՄ-ն հետեւում է այն արժեքներին, որոնք թանկ են հայերի համար:

Նմանապես դրական է նաեւ ԵՄ՝ Հայաստանում ներգրավվածության առումով հարցվածների ընկալումը: Հարցվողների երկու խմբերի մեծամասնությունը գտել է, որ Եվրոմիությունը կարող է խաղաղություն եւ կայունություն հաստատել Հայաստանում, այն դեպքում, երբ երկու խմբերում էլ ավելի քան 83 տոկոսը հավատում է, որ Եվրոմիությունը կարող է օգնել նաեւ տարածաշրջանում կայունության եւ խաղաղության հաստատմանը:

Հայաստանում, ըստ հարցման արդյունքների, մեծամասնությունը կցանկանար ԵՄ-ի առավել մեծ դերակատարություն տեսնել, ընդ որում՝ ակնհայտ մեծամասնությունը կցանկանար այդ դերակատարության մեծացումը տեսնել տնտեսական զարգացման առնչությամբ:

Առավել հետաքրքրական է, որ Հայաստանում հանրային կարծիք ձեւավորողները, ըստ հարցման, ԵՄ կառույցներին եւ բովանդակությանը ամենից տեղյակ են «ստացվել» Եվրոպական հարեւանության ծրագրի գործիքի արեւելյան երկրների նույն հարցի միջին ցուցանիշի համեմատությամբ: Ու թեեւ արեւելյան գործընկեր երկրների հարցման արդյունքների համեմատությամբ, Հայաստանում իրականում ԵՄ առումով տեղեկացվածների թիվը առավել փոքր է ստացվել, քան իրենք՝ հարցվողները հայտարարել են, ամեն դեպքում այդ ցուցանիշը եւս ամենաբարձրն է հարցման երկրների արեւելյան թեւում:

Նմանօրինակ հարցման արդյունքներով, Ադրբեջանում, օրինակ, Եվրոմիությունն ասոցացվում է մեծ եւ բարեհոգի, աշխատասեր փղի հետ: Մնացյալում Հայաստանն ու Ադրբեջանն առանձնակի չեն տարբերվում, ըստ էության, զարմանալի կերպով, քանի որ, ասենք, եվրոպական արժեքների «ուրամոությունը» հայերի եւ ադրբեջանցիների համար «դժվարությամբ է» արտահայտվում իրականության մեջ:

Ա. ՀԱԲՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՄԱՇԱԽՈՍԱԿԱՆ

Բագրատ Բաղիկյանի հիշատակին

Կարճատեւ հիվանդությունից հետո կյանքի 62-րդ տարում դեկտեմբերի 9-ին հանկարծամահ եղավ շնորհալի հայ մաթեմատիկոս, ՀՀ ԳԱԱ Մաթեմատիկայի ինստիտուտի տնօրեն, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր Բագրատ Թումիկի Բաղիկյանը:

Բ. Բաղիկյանն իր մաթեմատիկական մտքությունը ստացել է Երեւանի պետական համալսարանի մեխանիկա-մաթեմատիկական ֆակուլտետում (1966-1969 թթ.), ապա ուսումը շարունակել եւ գերազանցությամբ ավարտել է Մոսկվայի պետական համալսարանի համանուն ֆակուլտետը (1969-1972 թթ.), այնուհետեւ ասպիրանտուրան (1972-1975 թթ.):

1976 թվին Մոսկվայում պաշտպանելով թեկնածուական ատենախոսությունը՝ Բաղիկյանը վերադարձավ հայրենիք եւ աշխատանքի ընդունվեց ՀՍՍՀ ԳԱ մաթեմատիկայի ինստիտուտում որպես կրտսեր գիտաշխատող: Այդ պահից նրա կյանքը եւ գիտական առաջընթացը անխզելիորեն կապված են այդ ինստիտուտի հետ, որտեղ երկար տարիներ նա աշխատեց որպես ավագ (1993-2004 թթ.) եւ առաջատար գիտաշխատող (2004 թվից մինչեւ վերջ), գիտական քարտուղար (1978-1993 եւ 2004-2006 թթ.), ապա նաեւ տնօրեն (2006 թվից մինչեւ վերջ):

Բ. Բաղիկյանի գիտական հետաքրքրությունները կապված էին հավասարաչափ հանրահաշիվների եւ կոմպլեքս մոնավորությունների տեսության հետ: 2004 թ. նա պաշտպանեց իր դոկտորական թեզը Հավասարաչափ հանրահաշիվների տեսության որոշ խնդիրների մասին թեմայով, որն էական ներդրում էր կոմուտատիվ բանախյան հանրահաշիվների տեսությունում:

Մաթեմատիկայի ինստիտուտի ղեկավար պաշտոններում Բ. Բաղիկյանն իրեն դրսեւորել է որպես գիտության շնորհալի կազմակերպիչ եւ հոգատար անձ՝ իրեն վստահված ինստիտուտում աշխատանքային արժանի պայմանների ստեղծմամբ: Գիտական լայն աշխարհայացքը եւ սկզբունքայնությունը նրան հնարավորություն էին տալիս համարժեք գնահատելու ինստիտուտում իրականացվող բազմակողմանի մաթեմատիկական հետազոտությունները: Դա զուգակցվում էր շարունակական բարի կամքի եւ զսպվածության, կոլեկտիվում հանդիպող դժվարությունները սառնարյունորեն կարգավորելու կարողություն հետ, որի շնորհիվ նա վաստակել էր բարձր հեղինակություն եւ հարգանք իր աշխատակիցների եւ գործընկերների մոտ:

ՀՀ ԳԱԱ Մաթեմատիկական եւ տեխնիկական գիտությունների բաժանմունքը, ՀՀ ԳԱԱ Մաթեմատիկայի ինստիտուտի կոլեկտիվը խորապես վշտացած է լավ գիտնականի, հիանալի մարդու եւ ղեկավարի մահվան կապակցությամբ եւ իր ցավակցությունն է հայտնում հանգուցյալի հարազատներին ու մտերիմներին:

ՀՀ ԳԱԱ Մաթեմատիկական եւ տեխնիկական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս քարտուղար՝
Ն. ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ Մաթեմատիկայի ինստիտուտի տնօրենի պաշտոնակատար՝
Ռ. ԲԱԲԽՈՒԴԱՐՅԱՆ

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատուական գործունեությունն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 18.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիսեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝15.12.2010, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Նոյեան Տաղան» ՍՊԸ տպարանում՝ Իսահակեան 28: